

PERGALĖS ŽENKLE

„KRISTUS KĖLĖS, ALELIUJA!“

Kasmet suskamba Vėlykų varpai, skelbami Kristaus galutinę pergalę prieš nuodėmę ir mirtį. Nors Bažnyčia ne visur džiaugiasi pergale, priešingai, kai kuriuose kraštuose, o drauge ir mūsų Tėvynėje Lietuvoje, ji atrodo nugalėta, bet ir ten skamba pergalės giesmė: Kristus kėlės, mirtis krito. Aleliuja! Tai yra tikėjimo ir galutinę pergalę himnas, nors tuo tarpu, laikinai, dar būtų tik Kančios savaitė.

Vėlykų pergalės varpai vėčia mus susimąstyti. Ne vienam jie primena, kad jis yra toli nuo savo gimtojo krašto varpų gaudimo. Kitam byloja apie išardytą šeimą židinį, kurio neturint didelių ryto džiaugsmas nenuskaidrina niūrios realybės. Apsidairius aplinkoj, kartais nematyti, kuo turėtume džiaugtis. Susiskaldymas ir rietenos atima bet kokio džiaugsmo pagrindą. Lietuvis lietuvio, brolis brolio pradeda nepažinti. Ateinančios žinios iš anapus taipgi nedžiugina mūsų širdies. Kraštas nekvepuoja laisvės oru: ten vien vergija, priepaunda, teroras. O ir tarptautinė padangė aptraukta storais debesimis. Tai šen, tai ten pakvimpa parako dūmais. Pavojus suliepsnoti didžiuliam pasauliniam gaisrui nuolat kybo tarsi Damoklo kardas ant visų galvų. Rytdienos netikrumas, nežinia, ar ir kada sulauksime to dienos, kada galėsime grįžti į savo žemę švesti Vėlykų ryto pergalės, temdo ir trukdo iš mūsų širdžių išsiveržti tikrajam džiaugsmui.

Bet vis dėlto Vėlykų pergalės prasmė ir reikšmė mums turi sukelti ne nusiminimą, bet viltį. Prieš Vėlykų prisikėlimą ejo klai ki Kančios savaitė. Atrodė, kad viskas yra žuvę. Kristaus mokiniai, savo laikui susižavėję Kristaus mokslu, matė Jo stebuklus, netgi numirėlius prisikeltant, išgyvenę. Taboro kalne Kristaus garbės blykstelėjimą. Kančios metu matė Jo negalę Alyvų darže, matė Jį paniekintą, nupluktą, pasmerktą mirti, girdėjo Jo apleidimą prikalt prie kryžiaus. Tamsybės nusileido ant pasaulio, kai Kristus šaukdamas didžiū balsu nulenke galvą mirties agonijoje. Net kai Petras, to kančioslo entuziastas — „Ukėjimas“ susvyravo: jis pakartotinai užsigy nę nepažįstas savo Mokytojo... Kiti Kristaus mokiniai irgi susvyravo: keliavusieji į Emaus kalbėjo: O mes taip tikėjome, kad Jis atpirks Izraelį...

Kristui prisikėlus, nugalėjus mirtį ir didžiausią pasaulio blogį — nuodėmę, reikėjo daug kartų pasirodyti gyvam, kad įtikintų vilties nebetekusius mokinius. Jo pasakymu: Pasitikėkite, aš nugalėjau pasaulį — buvo garantuota visiems laikams galutinė gėrio pergalė. Tačiau kol ji virto realybe, dar turėjo praieiti trys šimtai metų, turėjo kraujuose paskęsti tūkstančiai Kristaus sekėjų. Tik kai ant Romos legijonų vėliavų suspsindo kryžiaus ženklas, kai buvo iš vidaus pakeistos žmonių širdys, tada Kristaus prisikėlimo triumfas buvo garantuotas.

Ir šiandien pasauliui, o ypačiai mums, lietuviams, skaudžiai jaučiant blogio ir tamsybių kunigaikščio triumfą, ne vienam tikėjimas gėrio pergale susvyruoja. Atrodo, kad jau visą yra žuvę. Tyli resignacija apima ir tuos, kurie dar taip neseniai pranašavo greitą komunizmo vergijos žlugimą. Betgi Prisikėlusis užtikrino galutinę pergalę. Kada lemiamoji kova bus laimėta, mes nežinome, tačiau Kristaus pergalė ne leidžia mums abejojti, jog tokia valanda pasauliui vis tiek kartą išmūš. Dievo Apvaizdos planuose visuomet po laikino blogio siautėjimo ateina gėrio laimėjimas. Blogio laikotarpis turi nuvalyti žmonių širdis, nu skaidrinti jų protus, turi labiau išryškinti tiesą ir teisingumą. Gėrio pergalę pirmiau sia turi įvykti žmogaus viduje. Jis turi sto ti aiškiai gėrio pusėn, nusikratyti visu tuo, kas palaiko blogio viešpatavimą. Tada pri artėja gėrio epocha.

Kristus Kančios išgyvenimu ir savo prisikėlimu garantuoja šviesesnę ateitį. Šios vilties gaivinami drąsiai galime žiūrėti į ateitį. Mes stovime gėrio pusėje, tad mūsų pergalė bus tikra. Ją žada kėlės Kristus, ją mums primena džiaugsmingas Vėlykų varpų skambėjimas.

J. Sav.

SVEIKI SULAUKE SV. VELYKŲ!

Lietuvių Namų Akc. B-vės Valdyba

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ

savo nariams linki

Didž. Britanijos Lietuvių S-gos V-ba

REVOLIUCINĖS STUDENTŲ NUOTAIKOS SOVIETŲ SAJUNGOJE

Austrij žurnalas „Forum“ vasario mėn. numeryje atsispausdino Maskvos Lomonosovo vardo universiteto studento laišką, kuriame aptariamos studentų nuotaikos.

Kaip tas studentas rašo, pereitų metų lapkričio 30 d. rusų studentams yra atmintina diena, net istorinė. Tą dieną, prof. B. E. Siroezkovičio marksizmo-leninizmo pasakaitai pasibaigus, vyko diskusijos, kurių metu vienas studentas iškėlė ypatingą, gal būt marksizmui lemtingą klausimą. Visų pirma jis be priekaištų gynė leninistinę pažiūrą, kad generalinis streikas yra proletariato ginklas, o tam tikrų istorinių sąlygų metu generalinis ekonominis streikas gali paaštrėti politiškai ir pagaliau virsti atviru sukilimu. Šis studentas pridūrė, kad generalinis streikas niekad negali tarnauti kaip ginklas pavergėjų klasei, ir paklausė, kaip galima socialistinėje valstybėje, kalbant konkrečiai, Vengrijos demokratijoje, — priieiti prie generalinio streiko, nes streikas negali būti nukreiptas prieš komunistinę darbininkų ir valstiečių valdžią. Į šį klausimą profesorius galėjo atsakyti tik tais argumentais, kurie jau buvo žinomi iš sovietų spaudos. Jis kalbėjo apie Horčio fašistų vykdomąjį terorą ir apie vakarų imperialistų-diversantų veiklą. Bet dėl tokio aiškinimo kilo triukšmingi studentų protestai, ir paties Lenino citatomis buvo įrodyta, kad profesorius į iškeltą klausimą neatsakė. Toliau dar buvo pacituotas Lenino klasinis nurodymas, kad partijos pareiga yra generalinio streiko metu išskeltuosius darbininkų reikalavimus pripažinti kartą ir partijos reikalavimais ir ginti juos. Partija negalinti naudotis buržuazinės valstybės metodais — karo teismais, ginklo jėga, ir darbininkų tarybų likvidavimu. Pagaliau diskusijos išviro į triukšmą, ir profesorius buvo palikti auditorijai.

Ivykis tuo dar nesibaigė. Vakare diskusijos vyko jau studentų bendrabučiuose. Buvo ten klausinėjami studentai vengrai, kad paaiškintų jų tėvynės Vengrijos gyvenimo sąlygas ir sukilimo priežastis. Vengrai, tiesa, vengė atsakyti į kai kuriuos „sli džius“ klausimus, bet ir nepilni jų pasisakymai davė pakankamai medžiagos Sovietų Sąjungos ir Vengrijos sąlygoms palyginti.

Studentams iškilo daug klausimų. Ar partijos biurokratija, kuriai nepriklauso formalios savininko teisės ir visuomeninės gamybos išteklius, bet kuri praktiškai šeiminkauja ten, paskirstydama darbo jėgą ir kontroliuodama atlyginimus, ar ji nėra jau išvirtusi į išnaudotojų klasę pagal marksistinę sąvoką? Ar senasis marksizmo klasių kovos ginklas — generalinis streikas tokiomis sąlygomis smerktinas, ar pripažintinas būtinu? Ir t.t.

Kitą dieną universiteto juodoje lentoje buvo prisagstyta daug raštelių, kuriuose studentai reikalavo viešai aptarti jų išskeltuosius klausimus. Stengdamasis patenkinti tuos pageidavimus, universiteto komjaunimo aktyvas pietų metu sausukė studentų mitingą. Jį atidarydamas sekretorius Linkov visų pirma pasmerkė vakar dienos studentų laikyseną, pavadindamas tai „gėdingu“ studentų šeimai, ir perspėjo ateityje vengti panašių išsišokimų. Tačiau toks pareiškimas studentuose sukėlė naują nepasitenkinimo bangą, ir dėl to tuoj diskusijai buvo iškeltas vengrų klausimas marksizmo-leninizmo šviesoje.

Jau pirmasis studentas kalbėjo apie „perdėtai suburokratintą valdymo aparatą“, kuris nutrūkęs nuo masių ir todėl laikosi valdžios tik Berijos valdymo metodais. Ši kalba buvo nukreipta Vengrijos adresu, bet palyginimas buvo aiškus. Studentas suabejojo, ar 20 partijos kongreso nutarimų nevykdymas negali ir Rusijoje sukelti panašių įvykių ir ar darbininkai vieną dieną nesukils po Lenino vėliava prieš savo biurokratus išnaudotojus. Kada Linkov pasmerkė šiuos prieš partiją nukreiptus pareiškimus ir norėjo uždrausti toliau kalbėti, studentai užprotestavo, ir sekretorius su savo artimaisiais išrūko iš suigos. Diskusijos buvo tęsiamos be jų.

Vakare su viena naujųjų rašytojų grupe studentai kalbėjosi Literatūros Rūmuose. Buvo kalbama apie klases Sov. Sąjungoje. Beveik visi prisipažino, kad oficialioji formulė aipe darbininko, valstiečio ir intelektualų lygybė neatitinka tikrovės ir kad Sov. Sąjungoje prieštaravimai tarp išnaudotojų ir išnaudojamųjų buvo ir tebėra. Nebėra, tiesa, išnaudotojų grupės su asmens nuosavybės teise, bet ir dabartinė kolektyvinė darbininkų nuosavybės teisė yra tik formali fikcija. Vadovybės diriguojamas sunkiosios pramonės pirmumas ir

teisiškai patvirtina sovietų visuomenės privilegijuotąją klasę, kuri savo apsaugai yra išleidusi tokius pat klasių įstatus, kaip ir buržuazinė visuomenė. Taipogi ir naujoje socializmo santvarkoje kiekvienas pasipriešinimas išnaudotojams laikomas valstybės išdavimu ir įstatymais baudžiamas.

Kalbant apie kultūros laisvę, naujieji rašytojai pripažino, kad visa pastarųjų 30 metų sovietinė literatūra buvo propagandai skirtas gaminy, sufabrikuotas asmenybės kulto garbinimo dvasioje, pačiam prieš kultūrą nusistačiusiam partijos sekretoriui vadovaujant. Taip pat buvo aptartas 20 partijos kongrese Chruščiovo skelbtasis dėsniis apie „įvairius socializman vedančius kelius“. Kadangi Jugoslavija ir Lenkija jau eina tais savitais keliais ir yra gavusios Sov. Sąjungos pripažinimą, tai tą patį reikėtų pripažinti ir kitoms Sovietų Sąjungos tautoms. Bet šiuo klausimu kilo aštrūs nuomonių skirtumai tarp studentų ir rašytojų. Naujieji rusų rašytojai buvo nusistatę prieš Pabaltijo valstybių, Ukrainos, kitų satelitinių valstybių ir Vidurinės Azijos tautų savitus socializmo kelius, nes tai susilpnintų komunizmą, Sovietų Sąjungos ūkinį pajėgumą ir suskaldytų pačią sąjungą į nacionalines valstybes, o nacionalinių valstybių idėja esanti jau atgyvenusi ir priklausanti istorijai. Valstybės sąvoka sudaranti ne tauta, bet visuomeninė struktūra ir atskira ekonominių interesų sfera.

Po šių diskusijų, jau kitą dieną, paaiškėjo Maskvos Komjaunimo Komiteto nutarimas dėl įvykių Lomonosovo Universitete. To universiteto rektoriui buvo pavesta pašalinti iš universiteto studentus, kurių sąrašą pateikęs komjaunimo vadovybė. Tokiu būdu gruodžio 3 dieną „už chuliganizmą“ iš universiteto buvo pašalinta 140 studentų. Kartu buvo pranešta, kad marksizmo-leninizmo paskaitos sustabdomos ir bus tęsiamos po N. Metų. Tai pirmas toks įvykis Maskvos universitete, kad teko nutraukti paskaitas dėl to, jog lektoriai dėl naujų politinių įvykių nebuvo paruošti atsakyti į studentų keliamuosius klausimus. Komjaunimo vadovybės nusivylimui diskusijos tarp studentų neužtruko. Visų tų diskusijų raidoje išsirutuliojo politinis šūkis apie „socialistinę revoliuciją prieš pseudosocialistinę valstybę“, kuriam ideologinius pagrindus suformulavęs Leninas. Rusai studentai ypač gina šį šūkį, įžiūrėdami jame Sov. Sąjungos vienybės išlaikymą, o kitų tautybių studentai yra nusistatę už skirtingą socializmo keliu. Interesus skirtumai tarp rusų ir kitų tautybių pasirodė nenuostoję savo tradicinio ryškumo. Tokiu būdu rusų prieita įsitikinimo, kad su „socialistine revoliucija prieš pseudosocialistinę valstybę“ socializmą galima būtų užtikrinti ilgesniam laikui, o „saviti socializmo keliai“ ji susmulkintų ir nuvestų į nacionalines valstybes su nacionaliniu sovinizmu.

Panašios diskusijos suliepsnojo ir kitose srityse, ir gruodžio mėn. įpusėjus Maskvos Karinės Apygardos komjaunimo aktyvas jau susirinko aptarti įvykių garnizonuose. „Demagogiškieji jaunimo elementai pastaruoju laiku partijos pasitarimuose yra susprogdinę demokratinę vienybę, neprotinai pasinaudodami kritikos laisve ir sunkiai, dažnai neteisingai apkalbindami rajoninius ir centro valdžios pareigūnus, par jius vadovybę, visą politinę sistemą. Šie ultrarevoliucionieriai rėksnių maskuoti puolimai yra nuėję iki reakcingų ir anti-revoliucinių sąjūdžių grėsmės“, skamba to aktyvo posėdžio rezoliucijoje.

Tuo pačiu laiku paaiškėjo, kad ir Leningrado aukštosiose mokyklose yra buvę panašių bruzdėjimų. Ten studentai nužengė net toliau: be rektoriaus ir komjaunimo vadovybės kontrolės leido didelio tiražo studentų laikraštį „Mėlynąjį Pumpurą“, kuris nagrinėja marksizmo ir kitus dabarties klausimus. Šis laikraštis platina mas taip pat tarp Maskvos ir kitų miestų studentų ir duoda medžiagos naujoms diskusijoms. Partijos organai aštriai puola jį, bet kol kas neuždaro. Gauta žinių, kad ir Charkovo, Kijevo, Sverdlovsko, Taškento — Vidurinėje Azijoje — studentai diskutuoja tokius klausimus, bet ir ten rusai studentai pasisako už Sov. Sąjungą „socialistinės revoliucijos“ vienybės išlaikymą, o kitų tautybių studentai už „socializmą savitais keliais“.

Koks šis klausimas rimtas ir kokios reikšmės jam skiria Kremliaus vyriausybė, matyti iš gruodžio mėn. pabaigoj paskelbtojo sprendimo, pagal kurį Pabaltijo

kraštų studentams, kurių universitetuose irgi pasireiškė bruzdėjimai, uždrausta laikinai studijuoti Maskvos Lomonosovo vardo universitete. Iki šiol ten siuntė visų Sovietų Sąjungos tautų jaunimo atstovus, kad tokiu būdu juos tvirčiau sujungtų, o dabar prisibijoma, kad Pabaltijo studentai savo skirtingomis nuotaikomis nesudrumstų sovietų tautų lydinio.

Nacionalinis klausimas suaktualėjo tiek satelitų kraštuose, tiek ir pačioje Sov. Sąjungoje. Savo pavergimo politikoje Kremlius jau nebegali pasitikėti nei darbininkais, kurių pagalba pagrobė valdžią, nei savo taip rūpestingai komunizmo dvasioje išauklėtų naujosios kartos jaunimu. Tai patyrėme iš Poznanės ir Vengrijos įvykių, o dabar matome ir iš studentijos nuotaikų.

T.

Septynios DIENOS

PANAMOS KANALAS ATVIRAS VISIEMS LAIVAMS

Amerika pareiškė, kad Panamos kanalas yra atdaras visiems, taip pat ir Sov. Sąjungai. Šis pareiškimas buvo išdava sovietų protesto, nes amerikiečiai buvo sulaukę tris jų laivus. Dėl to sulaikymo amerikiečiai paaiškino, kad tai buvo padaryta kanalo saugumui sumetimais ir kad sovietų laivų įrengimai nepritaikyti šitokiam vandens keliui.

SUEZO KANALAS LAISVAS NUO FIZINIŲ KLIŲČIŲ

Balandžio 8 d. baigtas iškelti egiptiečių paskandintasis laivas Aboukir, Dabar kanalas jau laisvas, bet vien tik nuo fizinių kliūčių.

VOKIEČIŲ SOCIALDEMOKRATAI ATKISAKO NACIONALIZACIJOS

Vokiečių socialdemokratų partijos ekonominių reikalų specialistas Dr. Deist pareiškė, kad jo partija neberems pramonės nacionalizacijos minties.

JACK SOBLE GRESIA BENT 10 METŲ

Jack Soble, iš Lietuvos kilęs Amerikos pilietis, prisipažino kaltas vienu iš 6 kaltinimų. Jis kaltinamas šnipinėjęs sovietams. To vieno kaltinimo užtenka nubauti jam 10 metų kalėjimo ir sumokėti 10.000 dolerių.

Su juo suimtojo Jacob Albam byla bus vėliau.

SEPILOVAS DABAR MOKO MUZIKUS

Iš užsienių reikalų ministerio pareigų atleistas ir inteligentinėms profesijoms tvarkyti paskirtasis Sepilovas senesnią davė nurodymus, kaip reikia dirbti, į suvažiavimą susirinkusiems dailininkams. Dabar jo kalbą išklausė ir kongresą susirinkę muzikai. Atmesdamas „supuvusias Vakarų tendencijas“, jis kartojto taji pat jau Ždanovo iškeltąjį reikalavimą laikytis socialistinio realizmo.

AMERIKA DOMISI AFRIKA

Amerikos viceprezidentas Nixonas atliko ilgą kelionę į Afrikos kraštus. Grįžęs jis savo pranešime aptarė padėtį ir siūlo Amerikai ekonomiškai ir techniškai paremti iš kolonijinės padėties jau išsirutuliojusius ir bebaigiančius nepriklausomybės pasiekti Afrikos kraštus, idant ten nebegalėtų stipriau reikštis komunistai. Jis siūlo, be to, susidomėti Afrikos rinka ir privačių kapitalų savininkams.

GRAIKAI PASIRYŽĘ NEPABŪGTI

Sovietų radijas išpėja Graikiją, kokie pavojai laukia jos, jei ji leis steigti atominų bombų bazes ir įvežti kraštan atominų ginklų atsargas. Graikijos užsienių reikalų ministeris pareiškė, kad išpėjimo nepabūgs nei graikų tauta, nei vyriausybė. Anksčiau sovietai tuo pat reikalu buvo išpėję Daniją ir Norvegiją.

PASAULYJE

— Už pastangas plėsti gera valia paremtus santykius tarp Amerikos valstybių prezidentas Eisenhoweris apdovanotas „Aukso žymeiniu“. Tokius žyminius anksčiau yra gavę prezidentai Hooveris, Rooseveltas ir Trumanas.

— Sudužo Brazilijos lėktuvas, ir buvo užmušti 26 žmonės.

— Cape Town priemiestyje, Pietų Afrikoje, susidūrė du elektriniai traukiniai. Žuvo 20 žmonių, sužeista 45.

— Dėl šalto oro Šveicarijos kalnuose būta sniego.

— Italijoje, Turino mieste, renkant automobilių pramonės darbininkų prof. sąjungų vadovus, komunistai žymiai mažiau šikart tegavo balsų.

BAIMĖ AMERIKOJE

Didž. Britanijos vyriausybės nusistatymas palaipsniui sumažinti savo kariuomenę sukėlė baimės bangą Amerikos valstibininkų tarpe ir spaudoje. Vienu keliamas klausimas stipriau apginkluoti Amerika, jei Didž. Britanija pasitraukia iš pirmieji saugumui patikrinti jėgų, o kitų kalbama, kad toks Didž. Britanijos nusistatymas vedas į savižudybę.

KANADOJE NETRUKUS BUS RINKIMAI

— Vis didėja spėjimai, kad netrukus bus paleistas Kanados parlamentas ir vykdomi nauji rinkimai.

TARIAMASI DĖL NUSIGINKLAVIMO

Londonė vyksta pasitarimai dėl nusigin-klavimo. Oficialus pranešimas tvirtina, kad pasitarimai teikia vilties, tik nesutariama dar, kiek atskiriems kraštams leisti laikyti kariuomenės. Pagal projektą Rusija, Kinija ir Amerika turėtų po 2.500.000 armijas, Didž. Britanija ir Prancūzija po 750.000.

SIULO DAR KARTĄ NUSAVINTI

Chruščiovo pasiūlymas pertvarkyti ekonominį Sov. Sąjungos gyvenimą susilaukė daug pasisakymų iš drąsiniųjų krašto piliečių. Kai kurie balsai siūlo pramonę atimti iš valstybės ir atiduoti dirbantiems tvarkyti. Taip pat siūlo įmonių direktorius nebe skirti, o leisti išsirinkti.

Partijos organas „Komunistas“ tokius balsus pasmerkė, kaip anarchistinius.

CHRUŠČIOVAS GAVO ORDINĄ

Už pastangas organizuojant vadinamųjų plėšinių žemių panaudojimą Chruščiovas dabar gavo Lenino ordiną.

SALČIAI PAKENKĖ JAVAMS

Priešvėlykinė šalčio banga Prancūzijoje apgadino ankstyvuosius pasėlius. Iš tiesų tai šalčiai pakenkė daugeliui Europos kraštų. Daugelyje Vakarų Vokietijos vietų buvo iškritę sniego.

AMERIKOJE ŽADA GIMTI 4 DIENŲ DARBO SAVAITE

Automobilių Darbininkų Sąjungos pirmininkas W. Reuther, turįs savo sąjungoje 1.400.000 narių, kalba kaip apie visiškai galimą dalyką — 4 darbo dienų savaitę Amerikos automobilių pramonėje ir šiek tiek pakeltus atlyginimus. Buvo galvojama sutrumpinti 5 darbo dienų savaitės valandas, bet darbininkai priešinosi tokiam projektui.

— Meksikoje studentai užgrobė 5 auto busus. Neatsargus šoferis prieš tai partrenkė ir sužeidė studentą. Dabar studentai reikalauja, kad sužeistasis tuojau būtų atlygintas. Jei nebus paklausyta — jie žada sudėgti autobusus.

Skaityk

- Platin
- Remk
- Vienintelį
- Savaitraštį
- Europoje

ką rašo ar rašys P. Abelkis, V. Akelaitis, V. Alantas, V. Andriuskevičius, M. Bajorinas, inž. R. Baublys, V. Civiškas, D. Dainauskas, V. Dargis, kun. P. Dauknyas, A. Daukantas, B. Daunoras, A. Dičpetris, K. Drunga, D. ir V. Filderiai, V. ir inž. A. Funkai, G. Glatkauskas, prof. Dr. Z. Ivinskis, E. Jakutienė, K. Jonelynas, O. Kairiukštie, kun. J. Kuzmickis, S. Laucius, kun. B. Liubinas, V. Lozoraitienė, S. Lozoraitis jr., agr. J. Lūža, J. Medušauskas ir kiti.

“E. Lietuvi“!

VELYKŲ ŠVENČIŲ PROGA

bendradarbius ir skaitytojus

sveikina ir linki lietuviškos giedros

„EUROPOS LIETUVIS“ ir NIDOS KNYGŲ KLUBAS

SOVIETINĖS GUDRYBĖS PABALTJO ISTORIJOJ SUKIRPIME

VIEŠAS PRISIPAZINIMAS. IMPERIALIZMO PAGARBINIMAS. DIDŽ. LIETUVOS KUNIGAİKSTYSTĖS BOLŠEVİKAMS NE BERA. RASYKITE, RASYKITE. O PLANAS IS MASKVOS.

Prof. Dr. ZENONAS IVINSKIS, Roma.

Su savo pažiūromis į istoriją ir su metodais jai rašyti sovietai neseniai plačiai yra supažindinę laisvąjį pasaulį. Čia turiu galvoje X-ji tarptautinį istorikų kongresą, įvykusių Romoje 1955 m. rugsėjo mėn. pradžioje. Gausi sovietų istorikų delegacija tokiam kongrese iš viso dalyvavo pirmą kartą. Ten referatais ir gausiai dalijamais leidiniais Vakarų pasauliui buvo pristatomas sovietų istorijos mokslas.

Savo knygas sovietai, be to, afišavo didelėje istorijos knygų parodoje, kur vien komunistinių kraštų knygoms buvo skirtas gal visais trečdalis iš kongrese dalyvavusių valstybių numatytojo knygom išstatyti ploto.

Ženevos dvasioje radę sau tokią palankią dirvą, Italijos sostinėje komunistų istorikai turėjo progos supažindinti ir su savo darbo ir tyrinėjimų metodais. Mažiausiai čia teteko išgirsti iš jų delegatų apie Pabaltijo praeitį, nes tik vienas vienintelis latvių komunistinis istorikas, jų Mokslių Akademijos narys, Stalino premijos laureatas ir istorijos mokslų daktaras J. J. Zutis pateikė referatą „Rytinio Pabaltijo tautų istoriografijos pagrindinės kryptys XIX-XX amž.“ Beveik tas pats buvo išdėstyta kongrese dalijamame žurnale „Voprosy Istoriji“ (1955, Nr. 8 p. 214), pateikiant duomenis tik apie Latviją.

Pagrindiniai vadovai kongrese tačiau buvo delegacijos pirmininkė — istorikė Pankratova ir A. L. Sidorovas. Pastarasis išdėstė visą naujausiąjį sovietų istorikų „Credo“ savo keturiomis kalbomis išspausdintame referate: „Pagrindinės sovietų istorijos mokslo problemos ir kai kurie jo vystymosi duomenys“.

Paneigdamas visus vadinamuosius buržuazinius istorijos tyrinėjimo metodus, tas sovietinis istorikas (Sidorovas) tepripažino tik vieną metodą. Štai jo paties paskelbtieji žodžiai:

„Sovietiniai istorikai savo tyrinėjimuose remiasi istorinio materializmo metodu. Galima tikrai pasakyti, kad mūsų krašte materialistinė istorijos samprata laimėjo visišką pergalę ir yra pripažįstama bendrai kaip jaunosiosios, taip pat ir senesiosios istorikų kartos“ (p. 136-137).

Kritikuodamas ir ankstesnių komunistų, kaip M. N. Pokrovskio abstrakčią sociologinę kryptį ir kitų „neokantinių istorijos mokslo metodą“, Sidorovas užkomentavo: „Kartu sovietinė istoriografija yra tiek naujas istorijos mokslas, kiek jis savo uždavinį mato tame, kai visas mūsų savo istorijos, o taip pat ir pasaulio istorijos pagrindines problemas siekia nepriklausomai kūrėjų išspėti, remiantis materialistiniu marksistiniu pagrindu“ (p. 137).

Štai čia tas pačios Engelso ir Markso linijos ir ta pati žinoma schema, kuria vadovaudamiesi jie davė savo prasmę ir savo koncepcijai istorijos vyksmui ir faktams.

Nesustodami ties konkrečiais istorinių faktų pavyzdžiais, kaip jie interpretuojami pagal marksistų metodą, turime pažymėti, jog Pabaltijo tautų istorija ne vien tik perkeičiama pagal istorinio materializmo metodą: čia einama dar toliau. Estijos, Latvijos ir Lietuvos istorija pertaishoma ne tik pagal minėtąjį metodą, bet ji koreguojama labiausiai pagal rusų užmačias. Iškoreguojama taip, kaip niekadoms iki tol su tautų istorija tokiu laipsniu nebuvo atsitikę.

Savo praeitį pavergtosioms tautoms teleidžiama matyti tik tokią, kokia ji yra naudinga raudonajam imperializmui, kuris galutinėje sąskaitoje, kaip faktai rodo, Pabaltiją ištira tik į rusiškąjį imperializmą.

Šitokia apgrobotoji ir sužalotoji Pabaltijo tautų istorija turi sudaryti arsenalą argumentams, būtent, pateisinti trijų Pabaltijo respublikų įjungimui į Sovietų Sąjungą.

Istorijos mokslo atžvilgiu yra vykęs idomus pasikeitimas pačioje Sovietų Sąjungoje. Anksčiau komunistai labai menkai tešidėmė visų tuo, kas iki 19-tojo amžiaus galo buvo ir kas dėjosi Rusijoje. Ilgai jiems tikroji istorija tepasidėdavo tik nuo tos vietos, kada iš bendrosios Rusijos socialdemokratų partijos atsirado bolševikų grupė. Tada begalės būdavo rašoma apie spalio mėn. revoliuciją, apie pilietinį karą ir apie kitus komunistinius žygius. Per paskutinįjį dešimtmetį, kaip buvo galima pamačiusi įsitikinti ir iš tarptautiniams istorikų kongresui pateiktųjų leidinių, Sovietų Sąjungoje jau iškilo naujos tendencijos.

Dabar žymiai uoliau užgriebama seniausios rytinių slavų ir Kijevo Rusijos istorija, ir per ją vis „pervaižuojama“ pagal marksistinę dogmą. Nuo proistorės einama prie senosios Rusės (Rus') miestų tyrinėjimo, ir tokie miestai, kaip Kijevas,

Did. Naugardas, Černigovas, Riazanė, Maskva ir kiti, tyrinėjami jau atliekant plačius kasinėjimus. Be kitko, tokios pat tendencijos, vykdančios plataus masto kasinėjimus, pastebimos ir Lenkijoje. Čia vis ieškoma medžiagos įrodyti, kad dar prieš vokiečių kolonizaciją vakariniuose slavuose, t.y. lenkuose buvo žinomi miestai. Šian dieniniuose rusų istoriniuose tyrinėjimuose daug dėmesio kreipiama į valstiečių luomą, į baudžiavinius bei feodalius santykius.

Krinta į akis tačiau tai, kad beveik visai nutylimas Didž. Lietuvos Kunigaikštystės buvimas. Jeigu eilė žymių rusų istorikų, pradedant Motiejū Liubavskiu, iki pirmo D. Karo tiesiog savo gyvenimo uždavinio buvo pasiskyrę ištirti Didž. Liet. Kunigaikštystės praeitį iki Liublino unijos, tai tos rūšies tyrinėjimų ir studijų per paskutinį dešimtmetį visai nebėliko. Galima būtų nebet paminti, kad porą straipsnių apie 13-jo amž. Lietuvą nuo 1947 m. yra parašęs V. T. Pašuto, ieškodamas rusiškų elementų pirmosios Lietuvos valstybės pagrinduose, bet ir ten nepraleidžiama progos išeiti ir su didžiurusių propaganda.

Tad suprantama, kodėl nuostabiai daug buvo prirašyta 300-ųjų metų jubiliejui apie Ukrainos pasidavimą Maskvai 1654 m. Anie raštai kaip tik dar kartą išryškino raudonai perdažytosios istorijos rusifikacinę kryptį.

Nėra reikalo čia plačiau minėti, jog 19-jo amž. ankstybiejiems revoliucionieriams demokratams, kaip V. G. Bielinskij, A. J. Herzen, N. G. Černyševskij ir N. D. Dobroljubov, yra skiriama itin daug dėmesio. Kapitalizmo išsivystymas, proletariato susidarymas, 1905 m. revoliucija taip pat buvo ir yra dėmesio centras. Šitoji tematika, būtent, miestų formavimasis, valstiečiai ir jų sukilimai, streikai, proletariato atsiradimas, 1905 m. revoliucija stipriai reflektuoja ir atsispindi ir Pabaltijo valstybės per tą dešimtmetį paskelbtuosiuose darbuose.

Istorijos darbo kryptis buvo vis nurodoma Pabaltijo respublikų kompartijų suvažiavimuose, t. y. ji yra duota iš Maskvos. Ne kartą tokiuose suvažiavimuose vis būdavo pabarami istorikai, — ypač tai lieta Lietuvą, — kad jie dar nepajėgė parašyti tinkamos istorijos, kad jie dar nepakankamai susipažino su marksistiniu metodu, kad jie dar neišsilaivino iš buržuazinių prietarų, ir t.t.

Visoms trims Pabaltijo valstybėms nuo pat pradžios daugeliu atžvilgių vis buvo nubrėžtas tas pats kelias. Viena po kitos jos buvo kviečiamos fatališkai 1939 metų rudenį Maskvon ir turėjo prisilipti labai panašias sąlygas. Beveik vieną dieną birželio viduryje jos buvo užimtos, vieną dieną visose trijose buvo suorganizuoti teatriniai liaudies seimai ir įjungiami į Sovietų Sąjungą. Taip buvo 1940-1941 metais. Nuo 1944-ųjų vėl daugeliu atžvilgių ryški ta pati linija. Ir istorijos srityje vis jaudinama ta pati schema. Nuo 1947 metų buvo užplanuota, kad visose trijose respublikose kolektyvinėmis jėgomis būtų paruoštos apžvalginės istorijos, vis po tris tomas. Visose respublikose turi pasirodyti visa istorija taip pat ir viename tome.

Tokių istorijų reikalavo kompartija. Šitam nelengvam uždaviniui buvo ilgai ruošta. Įvyko eilė istorikų suvažiavimų Taline, Rygoje, Kaune, Minske. Ten vis dalyvaudavo iš Maskvinės Raudonosios Akademijos ir partijos atitinkami specialistai, pasikviečiant dar ir kaimynų istorikus. Buvo sudarinėjami planai, nustatomos apybraižos, išdėstomos tezės.

Pirmiausia buvo — pačių komunistų žodžiais kalbant — ruošiami maketai, mūsiškai, sakyti, modeliai, tartum lyg kokią nors pilatą, atstatant iš anksto yra nuliptomus maketas.

Reikia pasakyti, jog nepriklausomai Pabaltijo valstybių metais niekada nebuvo to kio „diržimo“, tokio įsakinejo iš aukštų būtinai parašyti savosios respublikos istoriją. Istorijos mokslas klestėjo, ir ji buvo daug kreipiama dėmesio, nes Pabaltijo tautų tautinė stiprybė rėmėsi istorija. Buvo labai domimasi proistorija, vyko archeologiniai kasinėjimai; palyginti, daug buvo rašoma monografių ir atskirų studijų, leidžiami istorijos šaltiniai. Valdžios įstaigos gana palankiai žiūrėjo į tos rūšies mokslinių studijų darbus. Tačiau tada nebuvo taip susirūpinta keliuose tomuose duoti visą tautos istoriją, ir per dvidešimt metų, tiesa, pasirodė įvairių istorijų ir vadovėlių, bet šitokia, palyginti, plataus plano istorijos, deka, nebuvo. Į individualinę savo kryptį susitraukusiems mokslininkams kartais yra naudingi aiškūs paliepiami. Tai atlieka šiandien komunistai, bet perdėm partijos ir rusų imperializmo naujai.

Carų ilgus viešpatavimas Lietuvoje, spaudos uždraudimas ir kitos rusų valdžios priepasidoms priemonės davė mums moterį didvyrę: motiną prie ratelio, slapta mokančią vaikus lietuviybės.

Žiauri bolševikų okupacija, be abejo, duos mums naują tipą moters didvyrės. Kaip tas didvyriškumas bus išreikštas, mes dar negalime pasakyti, kol neturim galimumo susipažinti su būdais ir priemonėmis, kuriomis lietuvaitės vėl kovoja prieš okupantą, ir galop kol dar tiksliai nežinome, ką moterys turėjo išgyventi ir kiek iškentėti dėl barbariškų bolševikų priepasidoms.

Kad ir kaip sandariai yra nuleista geležinė uždanga, skirianči mus nuo Lietuvos, vis dėlto laikas nuo laiko pasiekia mus garai apie tai, kaip moterys kovoja, dirba ir aukojasi savo kraštui ir žmonėms, todėl mums norisi jau dabar kai kurias jų įrašyti į didvyrių eiles.

Viena tokių tylių didvyrių, be abejo, buvo a.a. Dr. Ona Landsbergienė, kurią taip žiauriai netikėtai ir neteisingai išplėšė mirtis iš mūsų tarpo. Ji mirė kovo 21 ir 22 d., 3 v. nakties. Tai liūdna žinia trenkė į mus kaip perkūnas iš giedro dangaus. Gal todėl ta žinia visiems buvo tokia staigi ir netikėta, kad Dr. Ona nebuvo pratusi skustis nei savo sveikata, nei gyvenimo sunkumais, kuriuos turėjo pakelti pati viena. Kada neilgai prieš mirtį jos draugė užklupo ją verkiančia, Dr. Ona lyg susigėdinusi prašė neklausti priežasčių jos asarų.

Visiems atrodė, kad daktarė buvo stipri kūnu ir dvasia, todėl visi joje ieškojo paguodos ir pagalbos, kraudami savo rūpesčius ant jos pečių. Ji nesikratė tų rūpesčių, net dažnai, nelaukdama, kol žmonės kreipsis į ją, pati stengėsi visiems padėti ir tai visados su šypsena. Niekas jos nematė susiraukusios, nepatenkintos, ar blogai nusiteikiosios. Nežiūrint sunkių pergyvenimų, jos veidas spindėjo ramumu, širdingumu ir atvirumu, o tai keldavo pasitikėjimą žmonėmis, o tas pasitikėjimas ne kados nieko neapvylė. Ji gydė žmones ne

Tėvynės meilė, tikėjimas ir vienybė

Mečys Musteikis

Jau ne nuo šiandien šios dvi sąvokos: Dievas ir tėvynė — tauta yra sumaišomos, neteisingai interpretuojamos ir sukelia ginčus bei nesutarimus. Dėl šių sąvokų dažnas tautietis kitam savo tautiečiui primeta patriotizmo stoką ir sukelia vieno kitu nepasitikėjimą, nors abejai būna tikrai nuširdūs patriotai, glbiai susirūpinę savo tautos likimu, pasiruošę dėl savo tėvynės net aukotis. Todėl šio straipsnio tikslas yra išsiaiškinti panašius nesusipratimus, kad, svarstant lietuviybės klausimus, bent ateityje lengviau būtų tokių nesusipratimų išvengti.

Dievas ir tėvynė — skirtingos sąvokos

Kad lengviau suprastume, šių sąvokų skirtingumą, reikia pirmiausiai nustatyti jų, kaip vertybių, tikslą gradaciją. Mes (lietuviai) ir, apskritai, europinės krikščionios kultūros šalys dvasines vertybes stotame aukščiau už materialines. Tuo būdu mums yra nesunku suvokti, kad antgamtinis gyvenimas, Amžinybė, turėtų stovėti aukščiau už žemiškuosius, laikinuosius reikalus. Tikintiesiems į Dievą sielos išganymas — pomirtinis gyvenimas yra nepalyginamai svarbesnis, kaip žemiškasis, laikinasis gyvenimas. Todėl susidūrus šioms dviem sąvokoms: Dievo, kaip antgamtinio, amžinojo gyvenimo sąvokai ir tėvynės-tautos, kaip žemiškojo, laikinojo, — be jokių svyravimų Dievas yra pirmoje vietoje ir, apskritai, aukščiau už viską.

Tačiau, anaipol, tokia vertybių gradacija nėra kiek nenukrydusi ir tautos, nors ji, pagal eilę, stovi antroje vietoje. Priešingai, drąsiai galima tvirtinti, kad tokioje gradacijoje tautos reikalams dar labiau pasitarnaujama, nes tikėjimas į Dievą nepastoją kelio tėvynei mylėti, o tik skatina tą meilę ir net reikalauja jos. Neseniai V. Vokietijoje buvo priimtas karinės prievolos įstatymas, sukelęs tautoje didelius prieštaravimus, kurie kartkartėmis pasireiškia dar ir šiuo metu. Pasisakantieji prieš šį įstatymą (daugiausia socialdemokratai) tvirtino, kad jis yra priešingas krikščioniškajam tikėjimui ir žmogaus sąžinės laisvei. Todėl tuo reikalu buvo atskleista net teologų. Katalikų bažnyčios (ir liuteronų) žymieji teologai patvirtino, jog tikėjimas tokiame įstatyme neprieštarauja; dar daugiau: tikėjimas reikalauja mylėti savo tėvynę, prireikus ginti ją nuo priešų ir aukotis, rizikuojant net savo gyvybe, o tie, kurie vengia tai, sunkiai nusi-deda. Iš to aišku, kad glbiai tikintieji, kurie Dievą stato aukščiau už tėvynę, tuo pačiu dvigubai įsipareigoja: mylėti savo tėvynę ne tik dėl to, kad to reikalauja prigimtis, tautos įstatymai, bet kad tam įpareigoja ir jo tikėjimas.

Tikintieji lietuviai savo meilę tėvynei įrodė ir rodo gyvais pavyzdžiais, patvirtindami net kraujo aukomis. Pažvelkime į mūsų istoriją caro vergijos laikotarpyje (žiūrėk prof. Z. Ivinskio paskaitą, skaitytą praeitais metais Anglijos katalikų kongrese, išspausdintą E. Lietuvyje ir neseniai pasirodžiusioje vertingoje P. Dauknio, MIC, knygoje „Už geresnį pasaulį“). Jei anuomet lietuviai katalikai nebūtų laikęsi savo tikėjimo, o būtų leidęsi (prievartaujami ar geresnio gyvenimo sąskaiton) su pravoslavinais, tai Lietuva seniai būtų surusėjusi; tik gilus prisirišimas prie katalikybės išgelbėjo Lietuvą nuo to caro kėslų.

Tikintųjų meilę savo tėvynei patvirtina ir nepriklausomybės kovų metas, kada katalikiškasis jaunimas, kaip ateitininkai ir pavasarininkai, kurie savo šūkiuose Dievą stato aukščiau už tėvynę, labai gausiai stojo savanoriais į Lietuvos karių eiles, ir daugelis jų paaugojo net savo gyvybes už tėvynės laisvę (tokio pasiaukojimo reikšmę ypač iškelia tas faktorių, kad nepri-

klus, kuriomis lietuvaitės vėl kovoja prieš okupantą, ir galop kol dar tiksliai nežinome, ką moterys turėjo išgyventi ir kiek iškentėti dėl barbariškų bolševikų priepasidoms.

Kad ir kaip sandariai yra nuleista geležinė uždanga, skirianči mus nuo Lietuvos, vis dėlto laikas nuo laiko pasiekia mus garai apie tai, kaip moterys kovoja, dirba ir aukojasi savo kraštui ir žmonėms, todėl mums norisi jau dabar kai kurias jų įrašyti į didvyrių eiles.

Viena tokių tylių didvyrių, be abejo, buvo a.a. Dr. Ona Landsbergienė, kurią taip žiauriai netikėtai ir neteisingai išplėšė mirtis iš mūsų tarpo. Ji mirė kovo 21 ir 22 d., 3 v. nakties. Tai liūdna žinia trenkė į mus kaip perkūnas iš giedro dangaus. Gal todėl ta žinia visiems buvo tokia staigi ir netikėta, kad Dr. Ona nebuvo pratusi skustis nei savo sveikata, nei gyvenimo sunkumais, kuriuos turėjo pakelti pati viena. Kada neilgai prieš mirtį jos draugė užklupo ją verkiančia, Dr. Ona lyg susigėdinusi prašė neklausti priežasčių jos asarų.

Visiems atrodė, kad daktarė buvo stipri kūnu ir dvasia, todėl visi joje ieškojo paguodos ir pagalbos, kraudami savo rūpesčius ant jos pečių. Ji nesikratė tų rūpesčių, net dažnai, nelaukdama, kol žmonės kreipsis į ją, pati stengėsi visiems padėti ir tai visados su šypsena. Niekas jos nematė susiraukusios, nepatenkintos, ar blogai nusiteikiosios. Nežiūrint sunkių pergyvenimų, jos veidas spindėjo ramumu, širdingumu ir atvirumu, o tai keldavo pasitikėjimą žmonėmis, o tas pasitikėjimas ne kados nieko neapvylė. Ji gydė žmones ne

klausomybės kovų laikais Lietuvoje dar iš viso nebuvo žinomi šūkliai, jog tauta esanti „virš visko“).

Nė kiek nemažiau tikėjimo reikšmę patvirtina ir šiuo metu vykstanti žūtbūtinė tautos kova prieš okupantą pavergtajame krašte. Laikas nuo laiko pasprunkantieji ir vakarus tautiečiai ir svetimieji, kaip susitarę, liudija gily tautos prisirišimą prie tikėjimo, gausų Dievo namų lankymą, tikybinius papročius, santuokas bažnyčioje, krikščioniškas laidotuves ir t.t., neatsižvelgiant į varžymus ir net persekiojimą. Ir toks gilus prisirišimas prie tikėjimo neabejotinai pagalbėti atsispirti okupanto kėslams — sukomunistinti ir galutinai nutautinti. Tikintiesiems krašte bažnyčios teliko vienintelė tautiškumo — lietuviybės tvirtovė, kurioje jie gali užgirsti bent tiesos žodį, kur gali pasiguosti, pasisemti naujų jėgų tai baisiai, nelygiai kovai ir drauge ištvirti bent dvasioje nugalėtai. Dėl to nuolatos pilnos bažnyčios, dėl to ir okupantas tikintiuosius ypač persekioja; dėl to galima suprasti, kad, imant procentiškai pagal įvairių profesijų gyventojų skaičių, didžiausią procentą į Sibirą tremiamų jų sudaro dvasiškiai. Bolševikai puikiai su pranta, kad, atėmus iš lietuvių paskutinį atsparos tašką — tikėjimą ir jo vadovus, kraštas greičiau palūs ir tautiškai.

Būti tikinčiu kataliku ar protestantu tai ne peles auginti

Teko didžiai nustepti paskaičius Europos Lietuvio Nr. 11 K. Drungos straipsnį „Lietuviškosios vienybės klausimu“. Jame, tarp kitko, rašoma: „Pavergtoji Lietuva savo gyvybinėje kovoje šiandien nėra suinteresuota nei mūsų katalikiškumu, nei evangelikiškumu (mano pabr. M.M.), nei indiferentiškumu, nei socialistiškumu, nei liberališkumu, nei kuriuo nors kitu mūsų „izmu“. Tai yra dalykai, kurie mums, laisvė esantiems, rūpi tik kaip individams“. Kiek toliau K. D. savo straipsnyje tvirtina: „Jei lietuviškoji vienybė pripažinta Lietuvos labai pirmuoju gėriu, tai ir visi „izmai“ ir rungtyniaimai dėl jų emigracinėje lietuvių visuomenėje virstų tik tuo, kuo jie šiandieninėse sąlygose faktiškai yra, būtent, angliškai tarant, „hobby“ (leksikonuose nurodoma, kad „hobby“ reiškia šalia pagrindinio verslo turėti koki nors šalutinį pamėgimą, pvz., pamėgimą meškerioti, pašto ženklus rinkti, peles auginti ir t.t.). Mielas K. Drunga, kultūringu tonu dėstydamas savo mintis, tur būt, nepais neįtaro, kaip aštriai, net ciniškai, tokiais išsireiškimais užgavo tikintiuosius, tikėjimą (katalikiškumą, protestantiškumą) prilygindamas paprasčiausiems pomėgiams, kaip meškerioti ar peles auginti („hobby“).... Tikintiesiems tikėjimas nėra koks nors tuščias pomėgis, bet žemiškojo gyvenimo kelrodis, kurio laikymasis tikintieji siekia amžinojo gyvenimo, savo sielos išganymo, o drauge ir žemiškojo pobūdžio kilnių idealų įgyvendinimo; ir tai ne vien tik laisvuosiuose Vakuose, bet ir pavergtajame krašte ir Sibiro tremtyje ir visoje tikinčiojoje žmoniųje. Pavergtajame krašte tikėjimas šiais laikais yra tiek susijęs su lietuviybės išlaikymu, kad vieno nuo kito negalima atskirti! Todėl neįtikėtinas K. Drungos tvirtinimas, kad pavergtajai Lietuvai nerūpys mūsų, gyvenančiųjų laisvė, laikymasis tikėjimo atžvilgiu, juo labiau, kad krašte tikėjimui išlaikyti rizikuojama net gyvybėmis. Reikia manyti priešingai: pavergtieji lietuviai, patyre, kad mes tikėjimą laikome tikrai „hobby“, savo titaniškoje kovoje pasijustę tiesiog išduoti, nes po Vengrijos įvykių jiems liko aišku, kad žemiškosios galybės nesirūpina jų išvadavimu ir gal vienintelė viltis teliko tikėjime į Dievą.

tik fiziškai, bet ir dvasiškai, teikdama paguodos ir vilties.

Vokiečiai pagrobė jai iš namų jos 15 metų sūnų ir išvežė į Vokietijos kalėjimus. Vyras, norėdamas išgelbėti vaiką, nuėjo paskui jį. Duktė taip pat turėjo palikti namus. Dr. Ona liko viena su penkerių metų sūneliu. Ji dirbo pragyvenimui sau ir vaikui, davė jam mokslo, bet ir neužmiršo kitų. Ji rūpinosi ir kentėjo dėl išvežtųjų į Sibirą, ji juos globojo. Čia ir pasireiškė jos heroizmas. Pati sunkiai dirbdama, bolševikams viešpatuojant krašte, atsisakydama nuo visko, ji be perstogės siuntė siuntinius išvežtiesiems į Sibirą. Kai kurie ten gavo iš jos apie 200 siuntinių. Jos pagalbos dėka tie vargšai išliko gyvi ir kankurie galėjo net grįžti į Lietuvą. Kaune Dr. Landsbergienės namai buvo visados atviri reikla laujančioms ir prašantiems.

Ji didvyriškai kovojo dėl savo numylėtosios Tėvynės ne ginklu ir ne politikuodama, bet tik savo gera širdim. Todėl jos pavargusi, pilna liūdesio ir meilės kitiems širdis neišlaikė ir per anksti nustojo plakti. Bet ir užmerkus amžinai akis ji vis dar šypsojosi per sapną, lyg dar norėdama padrasinti ir duoti vilties gyviesiems.

Ji yra palaidota Petrašiūnų kapuose. Į laidotuves buvo susirinkusi didžiulė minia lydetojų, buvo daug vainikų, gėlių ir prakalbų. Orkestras grojo Chopino gedulingą maršą.

Mes, likusieji, negalim susilaikyti nuo skausmo asarų, netekę mylimos draugės, bet galo geros moters, didvyrės, didžiojo Jono Jablonskio dukters.

Vincenta Lozoraitienė

Paslėpti pertempto patriotizmo pavojai

Labai retas atsitikimas, kad paskutinįją gyvenimo valandą lietuvis nesišauktų kunigo. O tai reiškia, kad netikinčiųjų lietuvių yra labai mažai. Tačiau ir į juos reikia atsižvelgti. Jeigu praradusieji tikėjimą į Dievą savo tėvynę — tautą pastato virš visko, juos galima visiškai suprasti, ir tokių jų patriotiškumą reikia gerbti nemažiau, kaip ir tikinčiųjų. Yra dalis ir tikinčiųjų, kurie tėvynės meilę stato aukščiau už Dievą. Tautinių požiūrių ir jie yra glūsi patriotai, verti tinkamo pripažinimo. Kas netiki — džiaukimės, jei jis yra gilus patriotas; kas turi tikėjimą, tegu tikti juo giliau ir savo tikėjimu testiprina meilę tėvynei ir pasiaukojimą jai. Tačiau reikia neužmiršti, kad tautos iškilimas virš visko slepia savyje labai didelius pavojus. Šv. Tėvas Pijus XI savo garsojoje enciklikoje „Su degančių rūpesčių“ tuos visus pavojus iškelia aiškiai. Toje enciklikoje yra įrodomai išaiškinta, kad tautos iškilimas virš visko veda į naująjį pagonizmą ir todėl katalikams nepriimtinas. Bet ir be minėtosios enciklikos, iš gyvų netolimos praeities pavyzdžių matome, kas gali atsitikti, kai išstumiamas Dievas ar virš visko pastatoma tauta. Komunizmas, išvėjęs Dievą iš viešojo gyvenimo, užkrovė žmogui negirdėto masto vergiją ne tik fiziškai, bet ir dvasiškai; pašalinus Dievą, pavergtas žmogus (net ištisos tautos) priverčiamas garbinti patį jį jos pragariškų užgaidų vadus. Ir nacizmas Vokietijoje ar fašizmas Italijoje, iškėlė savo tautas virš visko, vertė garbinti savo partijas ir jų vadus, nuteriojo savo kaimynus, neatnešė gėrovės ir savoms tautoms, o tik mirtį, asaras, skurdą, vargą, griuvėjus. Todėl ir lietuviams laisvuosiuose Vakuose reikėtų būti labai atsargiems su šūkliais „tauta virš visko“.

Nesutarimų pinkle

Labai gerai, kad ieškoma būdų atstatyti vienybę lietuviybės išlaikymo ir Lietuvos laisvinimo reikaluose ir ieškoma priežasčių, kurios tai vienybei pastoja kelia. Tačiau K. D. straipsnio jau pacituotieji įvairūs „izmai“, sudarant įspūdį, lyg tai tie „izmai“ būtų katalikų dël stokojančios vienybės, nėra pagrįsti (paminėti tik bendromis frazėmis), o be to, nėra esminiai (gal būt K.D. turėjo galvoj dar koki nors nepaminėtą, kaip svarbų vienybės stabdį?). Iš tų „izmų“, kaip nevienybės kaltininkas, pirmo eilę turėtų būti išimtas tikybinių motyvų, kaip katalikiškumas ir protestantiškumas. Tikybinių motyvų iki šiol niekur nepasireiškė kaip lietuviškosios vienybės stabdis ir, reikia tikėti, nepasireiškės ir ateityje, tik, žinoma, nereikia suplakti tikėjimą su kokia nors pasaulėžiūrinė-politinė grupe. Tačiau ir pasaulėžiūrinis-politinis susiskirstymas grupėmis, kaip rodo patys gyvenimas, Lietuvos laisvinimo, ir lietuviybės reikaluose nėra esminiai stabdžiai. Tam tvirtinimui pagrįsti norėčiau paminėti tik Vilką. Juk jame lietuviybės reikalais visiškai sutaria labai skirtingų pasaulėžiūrų grupės, kaip krikščionys demokratai, socialdemokratai ir laudininkai. Ne dėl pasaulėžiūrinio motyvų ir lietuvių Frontas nedalyvauja Vilke. Man atrodė, kad susiskirstymas įvairiomis pasaulėžiūrinėmis ar nepasaulėžiūrinėmis grupėmis (tik, žinoma, ne dirbtinėmis, sukurtais šalia pagrindinių grupių tikslu pakelti kurios nors grupės „svorį“), netiesioginiu būdu taip pat pasitarnauja lietuvių ir dėl lietuviybės reikalų. Be to, grupiniai susiskirstymai daug lengviau patraukti tautiečius ir lietuvių veiklai ir išsaugoti jiems nuo nutauno.

Nemanau, kad lietuviškajai vienybei kenktų ir pasisakymai dėl būsimosios atsikursiančios Lietuvos santvarkos, kaip kad, pavyzdžiui, V. Rastenio ar daugelio

(nukelta į psl. 6.)

PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVAS

MINI DEŠIMTMETI

1944 m. baisiajai komunizmo bangai riantis per Lietuvos žemę, kelios dešimtys tūkstančių lietuvių pasitraukė į Vokietiją ir slinko vakarų sąjungininkų kryptimi. Ir vos tik sąjungininkai privertė Vokietiją kapituluoti ir pabėgusių lietuvių sukoncentravo į stovyklas, tuoj užvėrė kultūrinis gyvenimas: prisisteigė vaikų darželiai, pradžios mokyklų, progimnazijų, gimnazijų, net universitetų, o, be to, įvairiausių kursų ir meno ansamblių. Visam šiam darbui labai darniai talkininkavo knygų ir laikraščių leidyklos.

Kiekvienam buvo aišku, kad stovyklinis gyvenimas yra tik laikinis. Atėjus momentui, tas entuziastiškai sukurtas kultūrinis gyvenimas suirs, kaip kortų nameliai. Kilo mintis griebtis priemonių išsaugoti šios gražios ir kūrybingos veiklos pėdsakus. Tuo tikslu 1946 m. lapkričio 19 d. pradėta rinkti istorinė medžiaga ir siųsti į Šv. Kazimiero Seserų Vienuolyną (Chicago, U.S.A.) saugojimui. Pradžioje (Vokietijoje) darbas buvo pradėtas pusiau privačiu būdu. Vėliau tam darbui buvo suorganizuota Istorinės Medžiagos Rinkimo Komisija, kurią po vienerių metų veiklos emigracija sulikvidavo.

Kai minėtame vienuolyne istorinės medžiagos prisirinko didesni kiekiai, reikėjo ją sutvarkyti. Kadangi visame pasaulyje jau nuo seniau daug lietuvių gyvena, tad reikėjo rinkti veiklos pėdsakus iš visų lietuvių. Taigi viso šio darbo organizavimui Vilko Vykdomoji Taryba (1951.II.1) paskvietė iniciatorių, šį darbą pradėjusių dirbti ir buvusių Istorinės Medžiagos Rinkimo Komisijos pirmininką Vincentą Liulevičių direktoriaumi. Įstaiga buvo pavadinta Pasaulio Lietuvių Archyvu. Darbas vyko sėkmingai. Ir po dešimties darbo metų (nuo istorinės medžiagos rinkimo pradžios) turimoji medžiaga jau netelpa 25 geležinėse spintose, kurių lentynų ilgis sudarytų arti 400 pėdų. Ši medžiaga liečia 22 kraštų lietuvių veiklą.

Kad istorinės medžiagos tiek surinkta, pirmiausia reikia pareikšti pagarbą siuntėjams. Jų susirūpinimas išsaugoti šių loblių didino spintų kiekį. Rūpinosi šiuo reikalu ir įvairių kraštų PLA igaliotiniai. Negalima praleisti nepažymėjus, kad geriausi igaliotinių veiklos rezultatai buvo Uragvajų (K. Cibiras), Kolumbijos (E. Vosylūnienė), Austrijos (Prel. K. Razminas), Danijos (A. Bričukienė), Vokietijos (A. Venclauskas) ir ypač Didžioji Britanijos (O. Kairiūkštienė). Daug prisidėjo Šv. Kazimiero Seserų Vienuolynas, priimdamas siuntinius ir korespondenciją ir informuodamas interesantus. Šis vienuolynas sudarė ir pagrindą Pasaulio Lietuvių Archyvo veiklai, nes duoda veltui patalpų su dalimi inventoriaus, aprūpina švieša ir šilima. Žymios pagalbos susilaukia techniniai darbai iš lietuviškų tautų. Tai kinai atidirbo šimtus valandų. Daugiau sia dirbo Stasys Stanišius (106 val.). Daug laiko skyrė šios įstaigos sėkmingesnei veiklai ir direktoriaus šeima. Tai jo įstaigos štabas. Juntama buvo ir lietuviškos spaudos pagalba.

PLA renka archyvine, bibliografinę ir muziejinę medžiagą. Archyvinę skyrių sudaro įstaigų ir organizacijų protokolai, bylos, dokumentai ir kt. Jau dabar kai kurių kraštų lietuvių veiklos pėdsakams sukurta tai yra vienintelis šaltinis. Dažnos Vokietijos stovyklos bylos jau dabar yra įdomesnės kaip romanai, o jos bus dar įdo

mesnės ir vertingesnės tada, kai iškeliausi pasaulio gyvieji liudininkai.

Bibliografinis skyrius turi daugiau kaip 400 pavadinimų lietuviškos periodikos ir keletą tūkstančių egzempliorių knygų. Lietuvių Bibliografinė Tarnyba visą surinktąją spaudą nuo 1951 m. perduoda Pasaulio Lietuvių Archyviui. Tuo būdu ta įstaiga žymia dalimi prisideda prie šio skyriaus plėtimo.

Muziejinis skyrius turi antspaudų, organizacijų vėliavų ir kt. Čia auga ir Lietuvos atsiminimų skyrelis su šaulių vėliava, audiniai, mežginiai, Maisto fabriko pavėzdžiai, Baltijos pajūrio gintaru, smėliu, akmenukais... net duonos žiaurėle.

Šios įstaigos idėja kas kartą susilaukia vis daugiau ir daugiau šalininkų. Medžiagos siuntimas nuolat gausėja. Net USA State Departmentas padovanojo 15 plokščių, naudotų lietuviškoms transliacijoms per Voice of America. PLA veiklą subsidijavo (1948-1955 m.) Vlikas iš Alto jo reikalams skiriamųjų pinigų. 1956 m. sušelpė JAV LB Centro Valdyba.

Kiekvienas dalykėlis, nors ir menkiausias, liečias lietuvių gyvenimą ar veiklą, priimamas su dideliu dėkingumu. Renkama ir saugoma be pasaulėžiūrinio skirtumo. Nebojama, kurios pasaulėžiūros asmenys ar sambūrio veiklą liudytų. Svarbu tik, kad istorinė medžiaga lietuvių Lietuva ir lietuvių. Kiekvienas dalykėlis yra pakvituojamas, metrikuojamas ir specialiai tam reikalui atspausdintas knygas ir kataloguojamas.

PLA buvimo naudą daugiausia pajuto tie asmenys, kurie buvo mokęsi Vokietijoje ir pradžioje mokslo dokumentus. Čia jie rado savo dokumentų dublikatus. Jau sudarytų didokas būrys tų asmenų, kurie rinkosi medžiagos rašomiesiems straipsnims ir paskaitoms. Be to, nebetoli dešimtys asmenų buvo daugiau ar mažiau aprūpinti medžiaga ruošiamiesiems darbams mokslo laipsniui gauti. O ateity šį įstaigą dar labiau galės tam reikalui patarnauti, nes, medžiagai gausėjant, bus lengviau susirasti savo darbu reikiamąją.

Medžiaga siūsti ar rašyti šiuo adresu: Pasaulio Lietuvių Archyvas, 2601 West Marquette Road, Chicago 29, Illinois, USA.

EUROPOS LIETUVIŠKOJI PERIODIKA

Budėkime, PLSS Anglijos rajono leidinys, 1957 m. balandžio mėn. Nr. 20. Redaguoja sktn. K. Vaitkevičius. Šiame numeryje minima Baden-Powell gimimo sukaktis ir skautybės penkiasdešimtmetis (K. Vaitkevičius), rašoma apie Baltijos jūrą (B. Zinkus), duodama prozos (K. Lapkričio „Neužmiršo“), poezijos, straipsnis apie idealųjį riterį (P. Daukny), platis skautiškojo gyvenimo ir įvairenybių skyriai.

GERA KAINA UŽ KNYGĄ

Paryžiuje buvo parduotos Ovidijaus „Metamorfozės“, kurias savo metu buvo iliustravęs Pablo Picasso. Už knygą gauta 1.900.000 frankų (1.900 svarų). Knyga išleista 1931 m. Šveicarijoje.

Seimas numato turėti 112 atstovų

PLB Seimo Organizacinio Komiteto piliaties priimtoji Seimo konstitucija numato, kad Seimo sudarys 112 atstovų. Seimo pagrindiniai uždaviniai bus: priimti PLB konstituciją ir sudaryti centrinį organą — sekretoriata. Tuo bus užbaigta PLB organizacijos statyba. Ta proga įvyks ir lietuviškosios kultūros demonstracija — koncertai, parodos ir kita.

Seimo finansų komisija artimoje ateityje turės savo pirmąjį posėdį, kuriame jos darbas bus įstatytas į tvirtas vėžes. Po to bus pradėtas didysis darbas: lėšų telkimas seimo organizavimui, pravedimo ir kultūrinių pasirodymų gausioms išlaidoms padengti.

LB Kultūros Fondas paskelbė konkursą misterijai parašyti, kuri bus pirmą kartą pastatyta PLB Seimo New Yorke proga.

Lietuvos pašto ženklų parodai rengti komisija jau užmezgė santykius su tais filatelistais, kurie renka lietuviškuosius pašto ženklus ir taip pat dalyvaus parodoje.

Seimo ūkio komisija, kurią sudaro A. Skerys — pirm. ir nariai A. Reventas ir Pr. Kunigėlis, pirmoje eilėje ieško tinkamo viešbučio, kuriame vyks Seimo posėdžiai, filatelijos paroda, bankietas ir kiti parengimai.

Meno parodos rengimo komisija papildyta naujais nariais. Dabartinė jos sudėtis yra šitokia: E. Kulbokienė, D. Jasaitytė, V. Tysliavienė, V. Leskaitienė, R. Kezys ir L. Karmazinas. Šiuo metu komisija ieško parodai tinkamos galerijos ir svarsto kitus su parodos rengimu susijusius techniškus reikalus.

Meno parodos atidarymo proga numatoma surengti lietuviškosios kamerinės muzikos koncertą.

Muz. V. Marijošius kovo pradžioje lankė

si New Yorke ir aptarė simfoninio koncerto rengimo reikalus su vietos muzikais, koncerto rengimo komisijos pirm. V. Tysliavienės ir Organizacinio Komiteto Prezidiumo nariams. Koncerto repertuaras dar galutinai nesudarytas. Minimie kompozitoriai V. Jakubėno, Gaidelio, Lapinsko ir kitų kūriniai.

Simfoniniam koncertui jau rezervuota žymiausia New Yorke koncertinė salė Carnegie Hall, turinti 2.760 vietų. V. Tysliavienės parengta, samata numato per 8000 dol. išlaidų, kurioms padengti reikia užpildyti visas salės vietas. Orkestras numatomas iš 79 narių. Žinant, kad tai bus neeilinė lietuviškosios kultūros demonstracija New Yorke muzikos centre ir kad amerikiečių publika sudarys tik dalį atsilankiusių, lietuvių — vietos ir seimo proga atvykę iš kitur turės savo atsilankymų ir kartu pinigine parama šią demonstraciją padaryti įmanomą.

PLB Seimo Organizacinio Komiteto pirmininkas prel. J. Balkūnas šiomis dienomis lankėsi Clevelande, kur su Bendruome nės vadovybe ir muz. A. Mikulskiu aiškino misterijos pastatymo galimybes, apimtį ir koordinacijos su simfoniniu koncertu sunkumus.

Muz. A. Mikulskis, kaip žinoma, yra pažėmęs misterijos pastatymo našta. Be Ciurlionies ansamblio, misterijos pastatyme, kaip numatoma, dalyvaus dar keletas geriausių JAV ir Kanados chorų, solistai, kanklininkai, taut. šokių šokėjai ir simfoninis orkestras.

1957 m. kovo 25 d.

PLB Seimo Informacijos Komisija
145 Waterbury St., Brooklyn, N.Y., USA.

Stella

VELYKINĖS MINTYS

Svariai Nasseris gavo į kailį,
Net Kremliaus tankai žydamas pateko.
Bet mums Abudolis, tur būt, negaila —
Ne mūsų kiaulės, kaip žmonės sako.

Iškilo Vengruos toksai Kadaras,
Kad jį kur šimtas velnių parautų!
Jis poną Dievą į malkų varo,
Pavedęs rusams naikinti tautą.

Įvykiai bręsta kas mielą dieną,
Gresmė didėja, nori nenori.
Nors kairur mutų jau griūva sienos,
Maskva tolydžio gadina orą.

Bet užsimirškim nors vieną sykį,
Saulėi padangėj drąsiau sušvitus.
Prašom, sulaukėm šventų Velykų —
Tartum iš viso skirtingo ryto.

Nors negirdėsim čia varlo gausmo,
Kaip savo miesto bažnyčios bokštus,
Vis dėlto slogų iševio jausmą
Trumpam galėsime šalin nublokšti.

Nebus nei būgnų, nei kareivėlių
Prie Kristaus grabo rimto sargyboj,
Bet Nazarietis bus prisikėlęs,
Žmonių silpnybės nurodęs ribą.

Daug jau Velykų svetur praleidom,
Lauke, barakuos, tarp mūro sienų.
Lyg prisiminė apėgų aidą,
Ilgesį didį tramdėm ne vienas...

Tačiau tas aidas kasmet silpnėja,
Graudena straipsniai spaudoj sieksniai.
Todėl ir mūsų veiksniai, veikėjai
Skelbia pavojų išėlių miniai.

Liūdnas balansas kaipur paklotas.
Štai ten jaunimą, girdi, praradom.
Tuščia sakyti: būk patriotas,
Tokiam, kurs auksą kasa Kanadoj;

Tokiam, kurs šaunią galvą užvertęs
Didina greitį lig šimto mylių.
Ko gi Žagarės vyšnios jam vertos
Arba Merkinės gatvelės tylios.

Tikrat, ne vieno esam kurpalio.
Permainos, matom, gerai sijoja:
Vieni prie plutos grūdinam valią,
Kiti pripūtę ranka numojam.

Nesisielokim tuo, kas savaime
Ir be ilgiausio piepalio aišku.
Tėvynės laisvę mes laikom laime,
Ir Aleliūja žinom ką reiškia!

— Tik man neaiški saulės piešinio reikšmė. Kodėl tik pro ją voguliukui praėjus nušvinta kambarys.

— Gal kad jau visai pavakarys yra.

— Ne, čia turi būti kita priežastis.

Jis giliai susimąstė, apžiūrėję apyvokos daiktus ir įrankius.

— Kiek čia storai dulkių per laiką nusėdo! — pastebėjo mergina.

Tik dabar prasiūkęs jis pasakė:

— Ir koksai aš kvailys, kad to pats nesupratau! Visa tai buvo įrengta prieš daugiau kaip tris dešimtis, tūkstančių metų! Per tą laiką žemė, gal ir šie įrankiai, bent truputį pasikeitė, dėl to ir tas šviesos pakrypimas.

— Taip seniai čia guli visi šie daiktai? — Pažiūrėk, čia nėra jokio metalo, išskyrus optinio prietaiso rėmelius, vien akmuo. Anas peilis — visai nešlifluotas, netrintas, kaip atsprogęs titnago gabalas — skeveldra, taip ir naudota. Kiti įrankiai taip pat paąnūs. Visa tai rodo, kad šie ponai, gulintieji supuvusioje jūros žolėje, buvo viduriniojo akmens amžiaus gyventojai. O tas amžius buvo prieš 30.000 metų, gal ir dar seniau.

— Kaip jie galėjo tą apšvietimą padaryti? —

— Jie buvo lygiai tokie pat protingi, kaip ir mes, o gal ir dar protingesni!

— Nenoriu tikėti, — prisipažino mergina.

— Bet taip yra. Tai turime pripažinti jiems. Pagal savo laikus jie buvo labai gudrūs. Stebėk patį.

— Teisybė: šie piešiniai, įrankiai — nuostabūs.

— Taigi. Sek aną šviesos voguliuką. Kai jie pasiekė vandens piešinį, duodu galvą nukirsti, kad išėjusi iš čia pamatysi saulę nusileidus. Tiesa, su 30.000 metų žemės nukrypimo pataisa.

— Tai šie žmonės turėjo būti labai kultūringi, kurių kaulai čia guli? —

— Manau. Gal ir didžiausio mokslininkai. Kas po tiek laiko smulkmeniškai gali mums pasakyti tiesą!

— Gaila, kad nepalikto užrašų... — Paliko. Žiūrėk į sienas, tik mes nemokame jų išskaityti.

Jiedu priėjo arčiau saulės paveikslą, stebėjo piešinį.

— Žiūrėk, čia kažin koks pailgas keturkampis sienoje, — sušuko Rožės Ziedelis.

INŽINIERIŲ IR ARCHITEKTŲ DARBAI

Laisvuosiuose Vakaruose, pasirodo, esama itin daug lietuvių inžinierių ir architektų, kurie ruošiasi išleisti net savo metraštį, pavadintą „Lietuviai inžinieriai ir architektai“. Metraštyje numatoma parodyti inžinierių ir architektų darbai nepriklausomoje Lietuvoje, tvarkant krašto gyvenimą, jų veiklos apžvalgą šio pokario metais įvairiuose laisvojo pasaulio kraštuose, taip pat sužymėti bus lietuvių inžinierių išradimai, techniniai leidiniai, leidyklos, mirusieji, Sibirian išvežtieji ir kt.

Kaip metraščio redaktorius dipl. inž. K. Krulikas spaudai skirtame bendraštyje rašo (jo adresas: K. Krulikas, 160 Hendrix St. Apt. 5, Brooklyn 7, N. 4., USA), metraščiui jau gauta nemaža įdomios medžiagos iš inžinierių J. Ramanausko (Argentinoje), B. Daukaus (Australijoje), S. Tyškos ir Pr. Zundės (iš Austrijos, Danijos, Prancūzijos, Šveicarijos ir Vokietijos), J. Abraičio, Z. Bačelio ir M. Ivanauskos (Brazilijoje), J. Vilčinsko (Didž. Britanijoje), J. Čiurlio, J. Dačinsko, A. Damušio, A. Didžiulio, S. Dirmanto, J. Gimbuto, A. Jurskio, S. Juzėno, S. Kolupailos, Z. Knysauto, G. J. Lazausko, J. Lenkevičiaus, J. Matonio, A. Novickio, V. Petraičio, J. Puškoriaus, J. Rugio, J. Simoliūno, V. Vintarto (Amerikoje), A. Barausko ir J. Dragašaus (Kanadoje), J. Kalėdos (Kolumbijoje), V. Drevinsko ir V. Venckaus (Venezueloje) ir kt.

JURGIO SAVICKIO PREMIJOS
AKADEMIJĄ BUVO IŠKILMINGA

Esamę rašę, kad Rašytojų Draugijos kasmet suorganizuojamoji literatūros premija už 1956 metus atiteko jau mirusio rašytojo Jurgio Savickio knygai „Žemė dega“, kurią dviem gražiais tomais yra išleidusi „Te rros“ leidykla.

1957 m. balandžio 6 d. Čikagoje buvo su ruoštos premijos įteikimo iškilmės.

Premiją — 500 dolerių — priėmė Rašytojų Draugijos pirmininkas B. Babrauskas. Tie pinigai bus sunaudoti Jurgio Savickio palaikams palaidoti tokioje vietoje, iš kur jie nebus jau judinami, iki neateis diena pergabinti namo. Dabartiniame kape jie gali ramiai ilsėtis tik iki 1957 m. gruodžio 22 d., nes tada sueis penkeri metai nuo laidojimo dienos ir prancūzų įstatymai leis atkasti kapą ir palaikus suversti vienon duobės su kitais.

Jurgio Savickio pagerbimo iškilmėse kalbėjo B. Babrauskas, konsulas P. Daudzvardis ir premijai lėšų davusio Kultūros Fondo atstovas J. Manelis. Mergaičių Balandyčių trio sudainavo kelias daineles, o rašytojai A. Baronas, A. Valentinas ir G. Tulauskaitė paskaitė savo kūrybos.

Minėjimas—akademija praėjo gražioje ir kultūringoje nuotaidoje. (V.C.)

P. ABELKIS

Baisioji Ilanka

Oras buvo drėgnas, tvankus ir dvokė pelėsiais. Iš viršaus krito silpna šviesos srovė. Nors ir prieblandoje, jiedu ėmė apžiūrėti aplinką. Pirmiausia kas krito į akis — tai įvairūs apyvokos molio indai ir akmeniniai įrankiai. Pasienuose aštuoniose vietose užliko supuvusių jūros kerpių ir žolių pėdsakus. Dviejuose guoliuose tysojo žmonių griaučiai. Visa rodė, kad būta aštuonių gulčių. Viename pasieny rado aiškius ugniavietės pėdsakus: buvo pelelių, kelių akmenų, ir siena aprūkusi, suodina. Čia buvo cilindro formos išsikūšęs apkrūkęs akmuo. Mėgino ištraukti — neįveikė. Pradėjus sukti pajudėjo. Kai pasuko 95 laipsniais, lengvai išsitraukė. Dabar buvo aiškiai matyti, kad tai skylė dūmams išleiti.

Lu Pa mėgino į ją kišti galvą. Jam pasisekė.

— Dabar man visai aišku, — ėmė pasakoti jis savo išvedžiojimams. — Ši skylė eina iki pajūry esančios pakrautės, ir bangos pripuolamai buvo į ją įspraudusios skenduolio galvą, už kurio kojų užkliuvo tavo plaukų kaspinas ir išgąsdino tave. Kadangi urvas ėjo vis aukštesnį, iki paties groto su sostu, dūmai, lyg kokių kaminu, kilo iš čia, todėl prie šios skylės ir buvo kurenama ugnis.

— O kam toksai sudėtingas ir dar akmeninis kamštis? — paklausė mergina.

— Negi žuvimi užkimšti! — atkiro jaunaitis, bet ir patsai susimąstė. — Jau žinau, — po valandėlės linksmai sušuko: — jei lavonas potvynio bangų buvo įspraudas į šią skylę, tai audros metu van duot būtų užlejęs ir šį kambarį. Audrai klytant, šią skylę užkimšdavo.

Jis paėmęs vėl įstatė kamštį senojoje vietoje.

Dar sykį apėjo visą rūšį, bet daugiau žmonių kaulų neberado. Čia buvo žuvų, paukščių, gyvulių liekanų, bet žmonių tik dveji griaučiai.

Į vieną sienos vietą krito nedidelis švie-

šos ritinukas. Priėję pastebėjo ten keistą piešinį. Ėmė toje vietoje ir toliau tyrinėti sieną: buvo visos ratas nesuprantamų piešinių.

— Keista, — pasakė Lu Pa, — visai jų nesuprantu, net paskirties.

Kitame pasieny rado vėl akmeninius laiptus, net iki pat kambario lubų. Užlipo į juos. Nustebęs sušuko apačioje stovinčiai merginai:

— Keistą įtaisymą radau. Lyg kristaliniai kiaušiniai nedidelėje plokštumoje, ir aukštesnės staklės įstatyti, o iš skylių, esančių viršų, į juos krinta šviesa.

— Pamėgink sukti, — patarė mergaitė. Jam tik pakrutinus, abu nustebo: visas kambarys nušvito, lyg didžiausią lempą uždegus. Pasuko dar — vėl šviesa pranyko. Tokių įtaisymų buvo kelias.

— Užliek vėl! — iš apačios pasigirdo Rožės Ziedelio balsas.

Jis vėl pamėgino sukti. Šviesos ratukas slinko priešinga siena per įvairius fantastinius paveikslus. Šis šviesos voguliukas pagaliau sustojo vidury sienos, ties įrežtu apskritimu, iš kurio į visas puses ėjo tiesios linijos.

— Tai saulės piešinys! — sušuko mergina.

— Gali būti, — atsiliepė iš viršaus Lu Pa.

— Dabar kiek šviesiau pasidarė, suk toliau.

Ir šis palengvė dar kiek pasuko. Stai gėl nušvito visas kambarys.

— Nebeliesk, tegu taip būna! — įsakomai šaukė Rožės Ziedelis. — Lipk apačion, apžiūrėsim landynę šviesoje.

Dabar jiedu labai atsargiai vaikščiojo po kambarį, viską stebėdami ir nieko neliesdami rankomis. Sienos buvo išbraižytos įvairių žvėrių, paukščių, žuvų ir net žmonių primityviomis paveikslais, įvairiomis žvejybos ir medžioklės scenomis. Daugelis paveikslų, tam tikra eile įbrėžtų, buvo nesuprantami.

Europos Lietuvių Kronika

LONDONAS

SVENCŲ PAMALDOS

Londono Lietuvių Šv. Kazimiero bažnyčioje Didž. Savaitės pamaldos prasidės 8 val. vak. Iš ryto nebus jokių pamaldų. Šv. Komunija dalijama tik vakarinių pamaldų metu. Did. Penktadienį pamaldos prasidės 3 val. po piet. Pagal naują Popiežiaus tvarką šių pamaldų metu jau visi tikintieji gali priimti Šv. Komunią. Did. Šeštadienio vigilijos pamaldos, pagal specialų Westminsterio arkivyskupo mūsų Lietuvių bažnyčiai duotą leidimą, pamaldos: ugnies, Velykų žvakės, vandens šventinimai prasidės 8 val. vakare. Vigilijos Šv. Mišios prasidės apie 9.30 val. vak. Per Mišias visi atnaujina Krikšto pasižadėjimus. Pamaldos baigsis apie 10 val. v. Rezurekcija — Velykų pirmosios dienos rytą, pagal lietuviškus papročius, 8 val. Suma — 11 val. Velykų antrąją dieną Šv. Mišios 9 val. ir 11 val. Per Velykas vakarinių pamaldų nebus.

RŪPINTOJELIŲ SODYBOJE

Tvirta valia, kieta kova, herojiška auka — tai kelias, kuriuoėjo didvyrių žemės sūnūs ir dukros. Juo norime eiti ir mes, stiprinami Kristaus Kryžiaus! Rūpintojėlių šia savaitę atsiuntė aukų: iš Bicester: Jurevičius ir Vilimaitis po 10 šil., B. Kijauskas — 5 šil.; Janina Serefinaitė iš Glasgow — 1 sv., E. Brazaitienė iš Halifax — 2 sv., A. Sadūnienė iš Sholton — 5 šil., Paulina Klegerienė iš Rushden — 10 šil.; iš Ketteringo: Liudvikas Nemeika — 1 sv. ir Bakaičiai prie anksčiau paaukotų 2 sv. vėl paaukojo 1 sv.; DBLS Wolverhampton sk. per pirm. D. Narbutą — 5 sv., DBLS Preston sk. per kasininką V. Dajorą — 5 sv.; iš Londono: V. ir S. Akelaičiai — 1 sv., K. Kuzmickienė — 1 sv., V. Velička — 5 šil., Blezninkų šeima — 1 sv. ir 10 šil., Simanavičius — 1 sv., Viktoras Bumbliauskas — 10 šil., J. Budreika — 10 šil., A. Puidokas — 10 šil. ir tautietė Terešė — 1 sv.; iš Bradfordo A. Zukauskas — 10 šil.

Viešoms aukotojoms, parodžiusiems tiek geraširdiškumo, nuoširdžiai dėkoju. Iš atsiunčiamų aukų jau yra garantija, kad DBLS paminklinis Kryžius—Rūpintojėlių Lietuvių Sodyboje bus pastatytas. Iš viso fonde aukų jau yra: 74 sv. ir 5 šil. Dar trūksta — 25 sv. ir 15 šil. Aukais ir toliau siųsti — Kun. P. Daukniui, Lithuanian Church, 21 The Oval, Hackney Road, London, E.2.

PAIEŠKOMA GERA ŠIRDIS

Gyvenąs Prancūzijoje besiveikantis lietuvis Jonas Juškevičius, „Europos Lietuvio“ skaitytojas, dirba tik už pavalgymą. Mūsų savaitraštyje jis skaito ir norėtų skaityti.

Paieškomas geros širdies lietuvis, kuris sutiktų apmokėti už jam siunčiamąjį laikraštį.

PINIGŲ SIUNTIJAMS

Būna atsitikimų, kad siunčiamieji su pinigais ar pašto orderiais laiška dingsta ar pakeliui sugadinami. Dėl to prašome „Europos Lietuvio“ ir Nidos Knygų Klubu prenumeratorius tuojau pat nešmesti pašto orderių atkarpėlių ar piniginių orderių nuorašų.

F. NEVERAVIČIUS ISVYKO AMERIKON

Rašytojas F. Neveravičius prieš pat Velykas išvyko vienam mėnesiui į Jungtines Amerikos Valstijas. Numatęs ten aplankyti Detroitą, Čikagą, Niujorką ir kitas lietuvių kolonijas.

MARGUČIŲ BALIUS

Balandžio 27 d., Atvelykio vakare, 7.30 val., Londono Lietuvių parapijos salėje Šv. Onos Moterų Draugija rengia

TRADICINĮ MARGUČIŲ BALIŲ.

Už geriausią margutį bus duodama premija.

Jėjimas 2 šil. 6 p.

Staliukus iš anksto galima užsisakyti p. Juro krautuvėje ir pas Komiteto narius.

A. J. KAULĖNA

ir

ST. KAULĖNIENĖ-ADOMAVIČIŲTĖ

švenčiančius 25-rių vedybinio gyvenimo metų sukaktį, nuoširdžiai sveikina

V. ir O. Mamaičiai

PIRMAJĄ VELYKŲ DIENĄ,

Š. m. balandžio 21 d.,

LIETUVIŲ KLUBE,

1-2, Ladbroke Gdns., W.11.,
Naujosios Salės atidarymo proga ruošiamas

Pasilinksminimas

Šokiams gros džazo muzika. Veiks turtingi bufetai. Vakaro pradžia 7 val. Jėjimo mokestis 4 šil.

— II —

ANTRAJĄ VELYKŲ DIENĄ,

Lietuvių Klube, 1-2 Ladbroke Gdns. W.11.,
7 val. vakare, ruošiamas

Pasilinksminimas

Jėjimo mokestis 3 šil.

VASARIO 16 GIMNAZIJA PRIIMA MOKINIŲ

Naujieji mokslo metai Vasario 16 Gimnazijoje prasidės nuo gegužės mėn. pradžios. Nauji mokiniai priimami į visas klases. Tėvai ar globėjai prašomi drauge su pareiškimais priimti mokinį atsiųsti ir iš-eitojo mokslo pažymėjimą, o kurie jo neturi, bent nurodyti, kur ir kokį mokslo kandidatą išsėjęs.

Ryšium su gimnazijos administracijos pasikeitimu prašomi pakartotinai atsiųsti pareiškimus ir tie tėvai ar globėjai, kurie juos buvo atsiuntę prieš š. m. kovo 25 d. Gimnazijos adresu:

Litauisches Gymnasium

Schloss Rennhof

(16) Huetttenfeld ueb. Lampertheim

NAUJI VASARIO 16 GIMNAZIJOS ABITURIENTAI

Šiemet pirmą kartą Vasario 16 Gimnazijos abiturientus egzaminavo vokiečių švietimo įstaigų skirtosios komisijos. Kovo 28 d. baigėsi egzaminai, kuriuos sėkmingai išlaikė visi 5 abiturientai. Šiaurės Badeno Oberschulamoto skirtasis atstovas vyresnysis valdžios tarėjas Dr. Rueckert, vadovavęs egzaminams, pareiškė, kad Vasario 16 Gimnazijos abiturientai pasiekė didelį laimėjimą savo ir gimnazijos mokytojų nepaprastu darbštumu. Kai kuriems mažumų abiturientams (čia Dr. Rueckert turėjo galvoje vengrus), vertinant egzaminų rezultatus, tekė kelti pažymius net dviem vienetais, lietuvių abiturientų parodytasis mokėjimas prilygsta vokiečių abiturientų lygi.

Dr. Rueckert pastebėjo, kad visi abiturientai savo žiniomis parodė, jog jie yra nepaprastai darbštūs, o šliažais ir Lėnartas ir labai gabūs. Aukščiausias pažymys — vienetukas — vokieškose mokyklose nepaprastai retenybė, o vis dėlto šliažais gavo vienetuką iš lietuvių kalbos ir istorijos, o Lėnartas iš matematikos. Tenka pasibėgti, kad visi abiturientai sėkmingai išlaikė ir lotynų kalbą, nors jie telankė 18 savaitinių valandų kursą, o laikė už visas 27 (jie trečioje ir ketvirtroje klasėje visai neįėjo lotynų kalbos, tad praleido 9 savaitines valandas).

Abiturientai gaus Oberschulamoto išduotus brandos atestatus, kurie teisiniu atžvilgiu visai prilygs baigusiujų valstybines gimnazijas atestatus. Tiek egzaminų eiga, tiek pasiekimai laimėjimai yra aiškūs įrodymai, kad Vasario 16 Gimnazija yra tikrai rimta mokslo įstaiga, turinti darbštų ir gerai pasiruošusių mokytojų ir kad lietuviškos visuomenės sudėtosios aukos duoda gerą vaisių. Šie egzaminai, be to, pagerino gimnazijos santykius su Badeno švietimo vadovybe ir pakėlė jos pasitikėjimą šia lietuviška mokykla.

Studijoms abiturientai numato pasirinkti šias specialybes: šliažais Rimvydas — žurnalistiką, Lėnartas Vilijus — chemiją, Godušaitė Inga — psichologiją, Jasevičiūtė Greta ir Mariūnaitė Rimutė — mediciną. Šliažais emigruoja į Ameriką.

BAVARIJOS RADIOFONO PLATI TRANSLIACIJA APIE LIETUVĄ

„Bayerischer Rundfunk“ (Muenchene) kovo 22 d. vakare beveik išsila valandą vi durinėm bangom buvo girdėti transliacija apie Lietuvą — nuo jogailinės valstybės ligi sovietinės respublikos. Rankraštis buvo paruošęs Leonard Reinisch, režisavo Robert Michael, be to, dalyvavo eilė kalbėtojų. Tarpais buvo įjungta lietuviška muzika, arba originalios juostelės iš kai kurių įvykių Lietuvoje.

Transliacija buvo pradėta Raudonosios armijos įžygiavimo į Kauną atvaizdavimu. Pasigirsta „liaudies vyriausybės ministerio“ Mato Mickio originalus balsas, kai jis kreipiasi prieš gandus, būk kraštą norima susovietinti. Bet vėliau pasirodo, kad visa buvo akių dūdimas. Valdžiai būdingomis ištraukomis transliacijoje buvo parodyta Lietuvos istorija nuo senųjų laikų iki dabarties. Nors kai kur ir prasilenkta su istoriniais faktais, tai vis dėlto visa transliacija labai įspūdingai perteikė lietuvių tautos nuotaikas ir pasitarnavo Lietuvos laisvės reikalui.

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

IR VĖL NAMAI

Pasikalbėti, pasitarti, pasiginčyti yra labai sveikas dalykas. Jei nori ką nors svarbaus atlikti — pasikalbėk tuo reikalu, pasitark, pasiginčyk. Kalbų ir ginčų laikotarpį gali iškilti daug naudingų ir ne-

naudingų klaidų. Tu ginčų pasėkoje gali pasikeisti sprendimai naudingesne, geresne kryptimi. Taigi, iškilus kokiame bendram reikalui, tarkime, reikškime savo nuomones, ginčykimės.

Šiuo kartu noriu mesti keletą minčių naujųjų namų pirkimo ar nuomojimo reikalu. Iš „E.L.“ atsiliepusiųjų sakytume, kad nėra ko nę bandyti pirkti, nes prakiši me, kaip Zablockis su muiilu. Tačiau viena turėtų būti aišku, kad didesnė įmonė, didesnis bazinis, didesni namai duoda didesnę apyvartą ir pelną. Beveik visi dideli atsitikimai biznyje būdavo pradėdami iš ko nors mažo. Bene svarbiausia biznio sėkmingumui yra rizika, t.y. drąsus bandymas. Kas be ko, būna ir katastrofų. Tačiau daugiau sėkmės susilaukia tie vertėtojai, kurie rizikuoja ir veikia plačiau užsimoję.

Jei Namų B-vės direktoriai užplanavo, apgalvojo, kad kitus namus pirkti apsimoka, tai ar negeriau pritariti ir, jei galima, padėti? Juk jie akiai tai jau nelenčia į maišą, tik tur būt, turi naudingesnę perspektyvą. O jei biznis seksis, kitas namas neš pelną ir padės pirmuosius išpirkti arba dar vienus naujus nupirkti. O kodėl nesiplėsti ir su kitu dešimtmečiu neturėti lietuviško rajono — „Lithuanian square“ su daug lietuvių tarnautojų? Gal tai yra svaiojimai, bet „you never know“.

„Cafe de Paris“ turėjo gal skurdėsnę pradžią, o skolių bene trigubai tiek, kiek mūsų B-vė. Dabar šioje kavinėje-restorane be šimto svarų ir frako nepasirodys, nes ten tik karališki svečiai lankosi. Visa tai padarė rizika. Nuolatinis būkstavimas, nepasitikėjimas, įtarinėjimas, pavdvas ir noras trukdyti arba drumsti nuotakas toli mūsų nenuves. Vienybėje mes galime būti ir stiprūs ir turtingi.

Vyt. Andriuskevičius

PIRKTI-NEPIRKTI

Rašo: M. BAJORINAS

Kiekvienas naujas sumanymas ar nauja idėja susilaukia gynėjų ir puolėjų. Taip buvo, yra ir bus, ir tai yra normalu. Panaši padėtis buvo perkant pirmuosius namus Holland Parke, juos keičiant į kitus, perkant spaustuve ir perkant Sodybą. Geras sumanymas randa daugiau pritarėjų, jis tampa įgyvendintas, blogas sumanymas — atmetamas.

Nenuostabu, kad ir trečiųjų namų įsigijimo sumanymas susilaukė atgarsio mūsų visuomenėje. Tuo tik reikia džiaugtis. Tačiau negaliu sutikti su p. Sadūno tvirtinimu, kad bendruomenė yra „šiuo pirkimu abejinga ir nepiranti“, kadangi „glūdi mirtina tyła, nes tik vienas geradaris 3 sv. prisuntė“ („E.L.“ nr. 14). Joks vajuš nebuvo skelbtas, aukų tam reikalui nebuvo prašoma, ir niekas jų nesitikėjo. Todėl galima tik pasidžiaugti, kad vienas geradaris vis dėlto prisuntė. O „mirtinos tylos“ tai tikrai nėra, nes skyriuose vyksta smarkios diskusijos.

Trečiųjų namų pirkimo negalima lyginti su Sodybos pirkimu. Sodyba buvo visai naujas objektas, nauja patraukli idėja, kuri sukėlė visuomenėje didelį entuziazmą. O tretieji namai yra lyg ir priedėlis prie jau turimųjų namų. Perkame juos ne dėl to, kad jų labai norėtume, bet dėl to, kad jų nepirkti mes negalime ir kad juos nupirkus padėtis nepablogės, bet gali pagerėti.

Sadūnas rimtai nesiskaito su argumentu, kad blogas kaimynas gali pakenkti mūsų barui. Jis siūlo „prisitaikyti viešosios tvarkos“. Jeigu baru naudotis leistume tik p. Sadūnui ir Dr. Valteriui, viešosios tvarkos prisilaikyti būtų lengva, bet baras bankrutuotų. O kada reikals eina apie žemiškos asmenis, kurie bare nori ir boka išgerti, tada jau sunku įrodyti, kad dėl viešosios tvarkos negalima užtraukti lietuviško „šeriau žirgelį“ prie angliško alaus. Tai yra gyvenimo tikrovė, kurios mes nepakeisime.

Tai, žinoma, nėra vienintelis argumentas, kodėl mes turime pirkti trečiuosius namus. Iš vienos pusės bloga, kad juos reikia pirkti už skolintus pinigus, bet tai kompensuoja tas patogumas, kad tretieji namai yra šalia turimųjų. Ten visi kambariai galės būti išnuomojami ir nereikės patalpų valgyklai, virtuvei ir tarnautojams. Nuomodami tuos namus kitataučiams, galėsime imti didesnę nuomą, o pa didėjus gyventojų skaičiui mūsų baras ir valgykla galės būti pilniau ir pelningiau išnaudojami. Pagaliau būtų labai gaila praleisti progą įsigyti gretimus namus, nes gali ateiti laikas, kada mes jų labai norėsime, bet jie nebus parduodami. Mes vis dar mėgstame nemaža svyruoti, baimina-

(Atkelta iš 2 psl.)

PRISIKĖLIMO TRIUMFAS

Jis laimina, Jis kelia ją parkritusią ir vedasi lauku benokstančių rūgių. — Poetė Prisiškėlimo Viešpatį tariasi pajusianti tik laisvėje, išgirdusi „vyturių pragydusį“.

Istorinis Kristus ir poezijos Viešpats. Tačiau visur tikėjimas, viltis, visur susimastymas ir logiškos arba jausminės konkluzijos.

Nuo pat Betliejaus prakartėlės iki Kalvarijos kalno tas pats žmogaus pavidalas priėmęs Kristus, kad žmogus giliau Jį suprastų, pažintų ir gal būt su Bern. Brazdžioniu pasakytų:

Mąstas: — Ak, Viešpatie, ak, Viešpatie, /man rodosi,

kad niekad vienas Tavo žemėj nebuvaus, — nei žingsniuos kūdikio ir nei jaunys- /tės soduose,

ir nei tada, kai žemės meilė dainavau... Prisiškėjęs Kristus paliudijo, kad žmogus niekad nebus vienas, nes jo paskirtis dalyvauti mistinio Kristaus kūno gyvatoje. Tai gražiausiai išreiškė pats Kristus savo kančios išvakarėse: „Tėve, prašau ne tik už

mės imtis rizikos, norime tūpčioti vietoje, miegoti ant užsitarnautų laurų. Tai nėra veržlios, progresyvios tautos kėllas į ateitį. Tai nėra lietuviškas kelias, kuriuo eidami sukūrėme modernią nepriklausomą valstybę. Nei Maistas, nei Pienocentras, nei Lietūkis nenukrito mums iš dangaus. Be rizikos ir pasiryžimo nebūtume ir mes turėję Lietuvių Namų, Sodybos, spaustuves, laikraščio, knygų. Negalime užmigti ir dabar, nes kas sustoja vietoje, tas jau pradeda eiti atgal. Reikia gerai apskaičiuoti prieš ką nors rimtesnio sprendžiant, nes plika kakta negalima mėginti pramušti mūro sieną. Bet kiekviename apskaičiavime būna tam tikras procentas rizikos, be kurios neįmanoma pažanga.

Niekas negali ginčyti, kad būtų gerai išpirkti pilnon nuosavybės turimuosius namus, bet šiuo metu tai dar negalime padaryti. Ponas Sadūnas siūlo pravesti tam reikalui „tinkamą vajų“, kad surinktume 8000 svarų. Visuomet buvau ir esu optimistas, bet šiuo atveju griežtai — ne. Mano manymu, vajus nepasisiektų dėl dviejų priežasčių: 1) visuomenė jau sudėjo daug pinigų ir dabar reikalauja (teisingai reikalauja), kad L.N. Bendrovė pati verstųsi, ir 2) žmonės dabar yra labai „išsispumpavę“ siuntiniais į Lietuvą.

Reališkesnis yra p. Sadūno siūlymas sudėti 8000 svarų Šalpos Kasai, kuri tuos pinigus paskolintų L.N. B-vei, o B-vė mokėtų Šalpos Kasai kasmet po 890 svarų palūkanų, t.y. tiek, kiek dabar B-vė moka nuomos. Tai būtų puikus dalykas — ir B-vė būtų patenkinta, turėdama namus pilnoje nuosavybėje, ir Šalpos Kasa turėtų nuo latines pajamas be jokių papildomų indėlių. Ar tai galima įgyvendinti, priklauso ne nuo Namų Direkcijos (nežinau, dėl ko p. Sadūnas ją užsipuolė), bet nuo visuomenės. Visuomenės atsiliepimų dėl šio pūkiaus sumanymo beveik nebuvo. Būtų gera proga tai išdiskutuoti ateinančio suvažiavimo metu, kada bus svarstomas Šalpos Kasos steigimo klausimas.

Kaip šis, taip ir kiti sumanymai labai priklauso nuo visuomenės pasitikėjimo. Mūsų nelaimė yra ta, kad mes nenorime pasitikėti savais žmonėmis, savomis institucijomis. Kitataučiai dažnai daugiau pasitiki mumis, negu savi žmonės. Ir tretiesiems namams pirkti kitataučiai skoliną pinigus. O L. N. B-vė jų nenori gauti paskolų veltui, ji gali mokėti aukštas palūkanas, ir, žinoma, būtų maloniau, kad tos palūkanos eitų saviems žmonėms. Tikėkimės, kad nepasitikėjimas ir įtarinėjimai ilgainiui išnyks, kai žmonės įsitikins, kad tam nėra pagrindo, o savo lizdą juk turime remti, turime stiprinti.

juos, bet ir už tuos, kurie per jų žodį tikės į mane, kad visi būtų viena, kaip tu, Tėve, esi manyje ir aš tavys, kad ir jie būtų mummy viena, kad pasaulis įtikėtų, jog tu esi mane siuntęs“ (Jono 17, 20-1).

Bet ar šių dienų pasaulis jau įtikėjo?!

KNYGA GERIAUSIA DOVANA!

V. Krėvės Raštai 2 knygos. J. Savickis — „Žemė Dega“ — 2 tomai. A. Valuckas — „Nemuno Sūnūs“ — 2 tomai.

J. Cicėnas — „Vilnius tarp Audrų“. L. Dovydenas — „Broliai Domeikos“. Aistis — „Apie Laiką ir Žmones“. Dar galima gauti velykinių atvirukų. Prašoma visus atsiskaityti už 10 tomą L. Enciklopedijos.

Rašyti: DAINORA, 49, Thornton Ave, London W. 4.

Tautietė, kuri esi vieniša, prašau rimtos pažinties reikalu parašyti laišką lietuviui. Esu per 30 metų amžiaus. Atsakysiu į konkretų laišką, adresas: Lietuva, 16, Hill-ton Crescent, Prestwich, Manchester, England.

STRAKŠIAI Antanas ir Vladas prašomi svarbiu reikalu rašyti „E. Lietuvio“ Administracijai.

KRISTAUS PRISIKĖLIMO PROGA SVEIKINA

Tazab b-vė

22, Roland Gardens, London, S.W.7.

VASARIO 16 GIMNAZIJA

RAUKIMĖ BLOGI IS ŠAKNŲ

Brandos Atestatai ir Brėstančios Bėdos Vasario 16-tosios Gimnazijos

Vėl penki jaunuoliai Vasario 16 Gimnazijoje gavo brandos atestatus. Išleistuvų pobūvyje vieni kalbėtojai graudeno juos pasaulio didumų ir jo margumų, kiti ragino mokėti užmiršti nemalonius išgyvenimus, o pasilaikyti gyvus maloniusius, dar kiti kalbėjo apie nepaprastą pasaulio pažangą ir nuolat plokštėjantį žmogų tame pažangame pasaulyje. Visi linkėjo laimės, ateičiai. Buvo iškeltos ir vertingos dovanos: Lietuvių Kalbos Vadovas (Vokietijos P.L.B.) ir Lietuvos vaizdų albumas (Liet. Katalikų Sielovados Vokietijoje). Gimnazijos direktorius sveikino svečius, tarp kurių buvo vienas net iš Amerikos — Tėv. Vaškas, MIC., — ir išsilaikė eilę gerų ženklių, lydinčių naujus absolventus. Patys absoltentai netarė nė žodžio. Pobūvyje iš jų tedalyvavo tik 3.

Ta pačią dieną Gimnazijos patalpose karštai posėdžiavo PLB Vokietijos Krašto Tarybos nariai. Daugiau negu kada nors buvo svaiddomasi karčiais priekaištais vieni kitiems. Jeigu kas ligi šiol netikėjo, tai dabar aiškiai pamatė, kokių kruopštumų stengiamasi iškelti kiti blogi darbai ir kokių sumanymų teisiniai savieji veiksmai, nors jie būtų ir labiausiai nevykę. Blokas tvirtai stovėjo prieš bloką. Vargais negalais buvo sulipdyta bendra rezoliucija, papelkianti negerovių autorius ir išreikianti norą siekti bendradarbiavimo gyvybiniams Bendruomenės reikalams. Tik nenoriai kilo rankos rezoliuciją priimti, o veiduose liko neišdildomi nepasitikėjimo ženklai. Krašto Tarybos posėdžio pagrindinę temą sudarė sunki Vasario 16 Gimnazijos būklė.

Vasario 16 Gimnazija — tai lietuviškos visuomenės džiaugsmo šaltinis ir jos rūpesčių valkas. Džiugu matyti kasmet vis naujas lietuvių jaunųjų eiles su brandos atestatais rankose paliekant gimnaziją. Šie metinis džiaugsmas dar didesnis nei pernyktis, nes šiemet išduotieji atestatai jau be jokių abejonių liudija absolventų pilnatiesiškumą akademiniams studijoms bet kuriam universitetui. Džiugu girdėti, kad kai kurių absolventų atestatus puošia labai geri pažymiai ir kad net Heidelbergo universitete buvo pareikšta, jog su tokiais atestatais kandidatai yra tiesiog laukiami.

Tačiau kyla susirūpinimas, kai išgirstama, kad „Gimnazija pasidarė dviejų“ priešinų Vokietijos lietuvių blokų ginčo objektu“ (Žiūrėk „E.L.“ 1957 m. 13 nr. M. Bajorino straipsnį). Susirūpinimas įpareigojantis rimtai apsigalvoti. PLB Vokietijos Krašto Taryba, tikrasis teisinis Gimnazi-

jos savininkas, po ilgų ginčų sutarė pasirašyti blankią rezoliuciją, žadančią mėginti rodyti geros valios. Ar tai patenkinantis sprendimas? Kokie ir kieno darbai reikės laikyti geros valios parodymu? Ar ne geriau būtų tiesiai rauti blogį iš šaknų? Ar nebūtų buvę naudingiau Krašto Tarybai išsamiai apsvaistinti minėtajame M. Bajorino straipsnyje keliama mintį perleisti Gimnazijos valdymą platesnės apimties pasaulio lietuvių organui ir pareikšti savo nusistatymą tuo reikalu? Juk kol dabartinis savininkas nepasiskyrė, ar jis sutinka atsisakyti savo valdžios ir atsakomybės, niekas neturi rimto pagrindo galvoti apie jos perėmimą. Vasario 16 Gimnaziją slegia skolos, ir jai trūksta tinkamų mokytojų. Vokietijos Lietuvių Bendruomenė nėra pajėgi savo jėgomis sėkmingai susidoroti nei su viena, nei su kita bėda. Būtinai reikia, kad galimai greičiau nuolatiniui Gimnazijos remėjai atgautų pasitikėjimą jos administratoriais ir pedagogais. Reikia, kad Gimnazija labiau susidomėtų viso pasaulio lietuvių kultūrinio ir karitatyvinio pobūdžio organizacijos ir surastų būdų sudaryti jai pastovų ir tvirtą pagrindą. Reikia griežtai atiboti Gimnaziją nuo bet kokių tarpusavio ginčų ir rietenų.

Vasario 16 Gimnazija — tai viso pasaulio lietuvių pasididžiavimas. Retos kurios tautos pabėgėliai sugeba išlaikyti savo jėgomis tokio pobūdžio ir lygio instituciją. Jos išlaikymui suaukota milijoninės sumos. Tačiau gresia pavojus, kad tas pasididžiavimas gali virsti didžiule gėda. Ar laikas sukaupti visas jėgas palaikyti taip kruopščiai, vargingai ir sutartinai statytą lietuvių tvirtovę?

Kun. Bronius Liubinas (ELI)

IS VOKIETIJOS LIETUVIŲ B—NĖS GYVENIMO

Š. m. kovo 6 d. Vasario 16 gimnazijos rūmuose įvyko PLB Vokietijos Krašto bendruomenės Tarybos specialus posėdis, skirtas su gimnazija susijusiems reikalams gvildinti. Posėdyje iš 15-os Tarybos narių dalyvavo 13. Posėdžių prezidiumą sudarė: pirm. — K. Drunga, vicepirm. — E. Simonaitis, sekr. — J. Kriščiūnas. Tarp posėdžio stebėtojų svečių buvo pakviesti iš Romos į JAV čia aplankius mariojū vicegenerolas, JAV lietuvis kun. Vaškas.

Simboliškos reikšmės, ir dar daugiau — net ypač realios — turėjo faktas, kad drauge su Tarybos posėdžiais gimnazijoje vyko šių metų abiturientų laidos išleistuvės. Vėl į gyvenimą iš šios lietuviškos švietimo institucijos išeina 5 lietuviai. Ir ypačiai šis faktas iškelia dar aplinkybę, kad baigiamieji

egzaminai vyko vokiečių švietimo ministerijos atstovo kontrolėje. Kadangi visi prie egzaminų prieliečiai juos šiose sąlygose išlaikė, galima tai imti kaip įrodymą, kad, nežinint pačių sunkiausių darbo sąlygų gimnazijoje, net ir griežtus reikalavimus turinčių Vokietijos švietimo kontrolės įstaigų akivaizdoje Vasario 16-sios gimnazijoje mokymo ir auklėjimo darbas atliekamas gerai.

Bendruomenės Tarybos posėdis, ryšium su Vasario 16-sios gimnazijos reikalais, buvo „labai karštas“. Tariamais ar pagrįstais priekaištais, „puolimais“ ir „gynimais“ buvo išmargintos visos ilgos diskusijos. Tačiau visi nepasisekimai ar klaidos, sulaukusios audringų priekaištavimų, neįstengė pakeisti išpūdzio, kad tai yra dalykai, kurie ir be blogos valios atsitinka, atstovaujant ir vadovaujant tokiai didelei institucijai ir turtui, kaip tai yra Vasario 16 gimnazija. Faktas, kad tą pačią dieną vėl sėkmingai su gimnazija atsivieikino 5 būsimieji studentai ir kad tokios pačios ateities šiuo metu gimnazijoje laukia dar 114 lietuvių ir lietuvių, buvo stipresnis už visus nepasitenkinimus. Pasiryžusi ieškoti būdų ir kelių visiems nepasitenkinimams galintiems kelti dalykams likviduoti, bendruomenės Taryba atitinkama rezoliucija išreiškė, kad gimnazija yra Tarybos vieningo rūpesčio objektas ir kad pasaulio lietuviškoji visuomenė prašoma gimnazijos šalpą testti, kaip iki šiol. Tenka čia tik dar pažymėti, kad atitinkama rezoliucija buvo priimta 12 balsų, balsuojant už ją tarp kitų E. Simonaitiui, kun. A. Bernatoniui, Dr. J. Griniui, K. Drungai, kun. K. Kerliui, P. Zundeliui, V. Banaičiui, pulk. V. Sutkui. Prieš balsų nebuvo, ir susilaikė tik kun. Bunga.

Visi priekaištai, dėl kurių galima būtų buvę dar ilgiau sėkmingai už ir prieš ginčytis, lietuvių daugiausia tik administracinius ir įstaigos vedimo racionalumo dalykus. Priešingai kaip kur, ypač Amerikoje, skleidžiamais gėdams, kad gimnazijoje taria mai „persekiojama“ tautinė ar krikščioniškoji dvasia, Tarybos posėdyje nebuvo nieko patvirtinta šia prasme. Religijos mokymas, religinė praktika ir religinis auklėjimas gimnazijoje yra toks, koks jis visad buvo. Taip buvo, taip yra ir taip liks visados, kol lietuvių galės naudotis laisve, kuri yra šiaurės geležinės uždangos. Bet kuri priešingai tvirtinimai ar gandai iki šiol, ryšium su Vasario 16 gimnazija, yra buvę tik piktai prasimanymai, kuriems Vokietijos bendruomenės Tarybos narių pasisaky muose nebuvo rasta jokio pagrindo.

Vasario 16 gimnazijos rėmimas ir toliau turėtų būti vienu iš kilniausių lietuviškos visuomenės patriotiškumo pasireiškimų. Mūsų daugelio ginčų ir susikirtimų persunktoje emigracijoje visuomenėje Vasario 16 gimnazijos buvimas faktas liks tuo teigiamu reiškiniumi, kuris daug svers pozityvaus istorinio įvertinimo šviesoje. Tariamais ar tikrosios klaidos klaidelės ir ryšium su jomis išpušti ar pagrįsti nepasitenkinimai nėra joks pagrindas kuriuo nors būdu mažinti dėmesį ir šalpą gimnazijai. Dėl lietuviškosios visuomenės atidumo, sąmoningo ar nesąmoningo sumažėjimo Vasario 16-sios gimnazijos gresia žlugimo pavojus nebūtų jokia bausmė Vokietijos lietuvių bendruomenės organams, nes gimna zija niekad nesilaikė ir dabar neišsilaiko ir vargu ar betkada laikysis Vokietijos lietuvių bendruomenės lėšomis. Gimnazijos žlugimas būtų tik didelė gėda pasaulio lietuviškajai visuomenei ir pirmoje eilėje bausmė tiems, kuriems ir su pikčiausiais norais nieko negalima primesti, t. y. gimnazijoje besimokančiam jaunimui arba, kaip kad lietuviuose šventiškomis progomis apie jaunimą kalbant sakoma, — mūsų ateitčiai.

(J. K.)

PAIEŠKOJIMAI

SIDABRAS Vincas, kilęs iš Skaisėfūnų k., Marijampolės valsč. ir apskr., STANIS-KIS (vardas nepažymėtas), kilęs iš Oškas-vilių k., Marijampolės valsč. ir apskr., ALIŠAUSKAS Bernardas, SLEDZIAUS-KAS Zigmantas (sūnus Kazio), URNEVI-ČIUTĖ (ZAKIENĖ) Aldona, duklė Petro, visi pastarieji iš Marijampolės miesto, patys arba žinantieji apie juos, svarbiais reikalais prašom rašyti šiuo adresu: Vladas Melnykas, 15, Brad St., Toronto, 9, Ont., Canada.

KALVAITIS Augustas, 1947-49 m. gyve nes North Halifax mieste, pats ar apie jį žinantieji prašom atsiliepti į Lietuvos Pa-siuntinybę šiuo adresu: Lithuanian Lega-tion, 17, Essex Villas, London, W. 8.

ADAMONIENĖ PRANĖ, duklė Marceli-no, gimusi 1900 m. Rokiškio apskr., Svėda-sių valsč., gyvenus Utenoje (jos vyras Pe-tras, vaikais — Danutė, Zita, Narcizas) ir MACKELJONIENĖ Elena su dukterim Ži-vile prašomos atsiliepti „Eur. Lietuvio“ ad-ministracijai.

MICKEVICIUS Justinas, gyvenęs ar gal ir gyvenęs Anglijoje, svarbiu reikalu prašomas atsiliepti „Eur. Lietuvio“ adminis-tracijai.

Rimkevičius Algirdas prašomas rašyti šiuo adresu: T. Dailidė, 166, Quinn Sq., London E.2. Turima svarbių žinių.

Artimieji Rytai

II. SAUDI ARABIJA

Arabija — trapecinės formos vakarų Azijos pusiasalis. Vakaruose ją supa Rau-donoji jūra, pietuose — Arabų jūra, Indi-jos vandenynas, rytuose — Persų įlanka, šiaurėje — žemės sienos su Iraku ir Jorda-nija. Arabijos plotas 3.142.000 kv. km. Kli-matas, išskyrus kalnuotąją Jemeno dalį, kontinentiškas, sausas, vasaros labai karš-tos. Visą vidurinės Arabijos dykumą suda-ro 1.200.000 kv. km. Tik 4 procentai viso Arabijos ploto tinka ūkininkauti. Nėra upių. Geologinė struktūra labai panaši į Egipto. Augmenija primena Saharą. Lietin-gesnėse vietose auginama kavos, ryžių, kviečių, medvilnės, bananų, įvairių vaisių. Tik kalnuotųjų pakraščiu kloniai apaugę amžinai žaliuojančiais miškais. Oazėse gau-su datuliu palmių su puikiais vaisiais. Gy-vulija: liūtas, leopardas, hiena, šakalas, ga-zelė, strausas, arklys, avis, kupranugaris ir kt. Gyventojai daugiausia arabai semi-tų kilmės, vietomis susimaišę su negrais.

Senovės kultūros gyvenime reikėsi vi-durinės ir šiaurinės Arabijos gyventojai. Didžiama bastūnai-klajokliai, ir jų neįste-gė pavertti nei asiriečiai su babilonie-čiais, nei egiptiečiai su persais. 624 m. Ma-hometas — Islamo įsteigėjas įkūrė didžią-ją Arabų valstybę; surinkęs bastūnų gi-mines, jis sudarė didelę jėgą, žmonijos is-torijoje suvaidinusią savo vaidmenį. Tada arabai peržengė savo sienas ir kardu bei ugnimi įkūrė tris galingas valstybes. Ta-čiau 1258 m. nuo mongolų antplūdžio kri-to Azijos arabų valstybė — Bagdado kali-fatas. Ispanijoje jie kiek ilgiau laikėsi per 700 m., iš kur tik 1492 m. buvo išstumti į Afriką. Vėliau arabai susiskaldė į visą ei-lę mažų valstybių ir pateko po turkų sul-tonų valdžią, kurie Arabiją valdė iki 1925 m., kai tada prieš metus sukilęs Ibn Saud užėmė Meką ir Mediną ir Arabiją išsiko-vojo nepriklausomybę.

Arabai beveik išimtinai yra Mahometo paskelbtosios Islamo religijos išpažintojai. Islamas arabų kalba reiškia atsidavimą Dievo valiai. Religinis mokslas pagrįstas Koranu ir papildytas padavimų, vadinamų sunomis. Tai yra griežtai monoteistinė re-ligija, pripažįstanti vieną aukščiausią Esy-bę — Alachą: „Yra tik vienas Dievas Ala-chas ir Mahometas jo pranašas“. Savo pa-sekėjams uždėda 4 pareigas: maldą 5 kar-tus per dieną, pasninką devintąjį — Rama-dano — mėnesį, bent kartą gyvenime ke-lionę į Meką ir aukas mečetei. Tai yra pen-ki islamiškojo tikėjimo pagrindiniai stul-pai. Priešingai Krikščionybei, islamas ne-turi dvasiškių luomo ir jo hierarchijos, ku-ri Islamą vienytų ir vadovautų jam. To-dėl iš pat pradžių Islamas neišsilaikė vie-ningas ir yra suskilęs į įvairias sektes. Atgrydamas nacionalizmas padeda nuveikti sektes skirtybes ir ugdo arabiškojo pa-saulio vienybę, pasireiškiančią Arabų Ly-ga (1945 m.), kuri ypačiai vieningai vei-kia prieš Izraelio valstybę.

Architektūros paminklus vyrauja mal-dos namai — mečės. Jų kamposose daž-niausiai iškyla minaretai — aukšti liekni bokštai su galerijomis aplink, iš kur šau-kiami maldai. Islamo pasekėjų šiuo metu yra apie 300 milijonų.

Ne tik kad visos arabų valstybės turi bendrą Islamo religiją, bet kartu ir bend-rą kalbą. Klasinė Korano kalba vartojama mokyklose ir viešajame gyvenime. Šne-kamoji arabų kalba visuose Art. Rytuose įvairuoja tarmėmis, bet vis tiek sustikę Sirijos, Irako ar Maroko arabai savo tar-pę gali susikalbėti ir vienas kitą suprasti. Arabiškai šiandieną kalba apie 50 mil. žmonių. Jau senovėje daug arabiškų žo-džių perėjo į Europos kalbas, pvz., alge-bra, almanachas, admirolas, alkoholis, zeni-tas ir kt. Arabiškai rašoma iš dešinės į kairę. Dabartinius vadinamuosius arabų skait-menis gavome iš indų per arabus. O ir po-pierius į Europą atėjo arabų tarpinikavi-mo dėka.

Arabai turi savo mahometoniškąjį ka-lendorių. Šie — 1957 metai — jiems yra 1377 m. nuo Hedžros — Mahometo bėgi-mo iš Mekos. Kiekvienas arabas, pagal Ko-raną, gali turėti hareme 4 žmonas ir be

skaičiaus konkubinų. Taip pat labai leng-vos skyrybos.

Saudi Arabija šiuo metu turi apie 7 mi-lijonus gyventojų. Beveik visi jie mahome-tai. Politiškai kraštas turi absoliutinę monarchiją, valdant karaliui Ibn Saud. Ne seniai pats karalius lankėsi JAV. Pamažu jis darosi kiek sukalbamesnis su Vaka-rais. Nors už naftą gauna milijonus pi-nigus, bet kraštas to beveik neįaudia. Vis-as valstybės pajamas sudaro 10 procent-ų nuo naftos produkcijos, muitai ir Me-kos maldininkų aukos. Tų visų pinigų tre-čioji dalis eina karališkajam dvarui išlai-kyti, kitas trečdalis į JAV ir užsienio ban-kus, kaip karališkosios giminės nuosavy-bė, o likusi trečioji dalis skiriama krašto reikalams, bet ir tai papirkinėti klajoklių giminėms ir t.t. Valstybės biudžeto samo-tos nesudarinėjamos, todėl ir neskelbiamos. Sunku nuspręsti, kur baigiasi karališ-kojo dvaro ir prasideda valstybės adminis-tracijos tvarkymas!

Antrojo pasaulinio karo metu Saudi Ara-bija išliko neutrali, bet ten vyko ir tebe-vyksta ekonominės varžybos tarp JAV ir D. Britanijos dėl naftos eksploatavimo. Ka-riniu atžvilgiu stipriausios arabų valsty-bės yra Egiptas, Irakas ir Jordanija. Ten yra britų apmokytos kariuomenės. Apie Saudi Arabiją negalima pasakyti, kad ji tuotų kariuomenę moderniaja to žodžio prasme.

Anglų ekonomistas Clare Hollingworth savo knygoje „The Arabs and the West“ (London, 1952, p. 285) rašo, kad Saudi Arabijos turtai, kurie slypi jos žemėje, dar tebėra galutinai neiširti, tačiau užsienie-čiai tyrinėtojai neseniai aptiko joje bega-linius naftos išteklius, kurie veda į toli-mesni kontaktą su Vakarais. Naftos šal-tinių rafinerijose su arabais darbininkais beduinais yra didelių sunkumų, nes jie, ipratę į klajoklių gyvenimą, greit dingsta iš darbo, nieko net nepranešę. Sovietai savo komunistine gudriai apgalvota propa-ganda skverbiasi į arabų pasaulį, ir arabų vadai lengvai, naiviai ir kvailai pasiduo-da tai propagandai, kaip rašo tas pats au-torius.

P. Daukys

— Rusų kilmės švedų inžinierius Eng-lund už šnipinėjimą sovietams nuteistas 2 m. 4 mėn. kalėjimo.
— Saaro krašte uždrausta komunistų partija.

MANCHESTERIS

RAMOVĖNŲ UZSIMOJIMAI

Balandžio 13 d. įvyko Lietuvių Sąjungos „Ramovės“ visuotinis susirinkimas. Jame ramovėnai nutarė įsigyti savo vėliavą ir su-ruošti iškilmingus Dariaus ir Girėno ir Ka-riuomenės švenčių minėjimus. Vieno tų mi-nėjimų proga pavesta valdybą kviesti iš Londono su paskaita A. J. Kaulėną ir pra-šyti, kad tuo metu atvažiuotų vaidintojai su jo parašytuojų ir paruoštuojų Mahomedžos veikalų.

(Atkelta iš 3 psl.)

TEVYNĖS MEILĖ, TIKĖJIMAS IR VIENYBĖ

kitų tautiečių pasisakymai „Lietuvos“ žur-nale ar kitoje spaudoje. Čia nesvarbu, ar jie paliečia santuokos įstatymą, ar sociali-nius klausimus, ar kitus panašius. Blogiau siu atveju juos galima laikyti niekam ne-kenkiančiais „hobby“.

Esu vienos nuomonės su K. D., kad kai kurios nesutarimų priežastys gali iškirsti ir „prakeikimą“, kaip, pavyzdžiui, perplatus dirbtinis grupinis susiskirstymas, naujų „veiksnių“ steigimas. Tačiau yra dar svar-bešnių nesutarimų priežasčių — bene pa-čių svarbiausių, — kurių K. D. neiškėlė, manau, visai sąmoningai. Ir gerai, nes tos priežastys yra beveik visiems žinomos, tik ne visų vienodai interpretuojamos. Eur. Lietuvyje jų išskėlimas užimtų daug bran-gios vietos, sukeltų partines aistras, tuo pastatydamos gerb. E. L. Redaktorių į la-bai sunkią padėtį, o tikslo vis tiek neat-siektų.

Specialistų priežiūroje visokios rūšies vaistus ir narkotikus pagal receptus ar be jų jūsų vardu siunčia

ORO AR PAPRASTU PASTU ACTON PHARMACY

Rašykite lietuviškai

Informuojama ir patariama nemokamai
Mūsų eksperto skyrius turi savo žinioje ir kitokių prekių: vilnonių gaminių, Singero siuvamų mašinų, avalynės, odos gaminių ir kt. Atmeta šokiadieniais — nuo pirmadienio iki šeštadienio — kasdien nuo 9 val. ryto iki 8 v.v.

ADRESAS: ACTON PHARMACY,

24, Church Road, London, Acton, W. 3.

Telefonas: (Londonas) ACOrn 0712

SIUNTINĖLIAI Į VISUS KRASTUS

SIUNČIA LIETUVIŲ BENDROVĖ

Įvairios medžiagos, avalynė, vaistai. Pigiausi ir geriausi maisto siuntinėliai galima išsiųsti į Lietuvą, Sibirą ir kitus kraštus tik per

BALTIC STORES

Z. JURAS

Pavyzdys: 5 sv. sviesto, 5 sv. taukų, 2 sv. šokolado, 1 sv. kavos, 2 sv. cukraus, 1 sv. kumpio.
Muitas, draudimas ir kitos išlaidos kainuoja tiksliai 9 svarai. Siuntinių pristatymas garantuotas! Prieš užsakydami paly-ginkite mūsų kainas su kitų firmų kainomis.

Rašyti arba teirautis šiuo adresu:

421, Hackney Rd., E. 2., Tel. SHO 8734.
146, Holland Park Ave, W. 11., Tel. PAR 2970.
148 Ridley Rd., E. 8., Tel. CLI 0572.
20, Ridley Rd., E. 8., Tel. CLI 3880.
187, Lewisham High Str., Tel. LEE 1042.

BROWNEJONES Ltd.

1. Norfolk Pl., London W.2

TEL.: PAD 2797.

(arti PADDINGTON požemio stoties.)

Pageibės pasiūsti siuntinėlių šeimai
VAISTUS, TEKSTILĖS MEDŽIAGAS, BATUS IR ODA, MEGZTINES KOJINES
Garantuotas siuntinėlių pristatymas
adresatui. Atveju, jei siuntinėlis dingtų,
pinigai grąžinami.

Už siuntinėlio gavimą nereikia primokėti.

RASYKITE LIETUVISKAI. REIKALAUKITE MŪSŲ KAINARASČIŲ.

BIURAS IR SANDELIAI VEIKIA KASDIEN NUO 9 V. RYTO IKI 7 V. VAKARO,
ŠEŠTADIENIAIS NUO 10 IKI 4 P.P.

GREITAI!

★ PIGIAI! ★

RIMTAI!

NEŽIURĖKITE VIEN TIK KAINŲ!

Žiūrėkite kainų ir rūšies!

VYRIŠKAS SIUNTINĖLIS UŽ £26.5.0.

3½ jardų ang. mėlynos, rudos ar pilkos

medžiagos vyriškai eilutei.

Vyriškos eilutės priedai.

Pora stiprių vyriškų kasdieninių batų.

6 poros vyr. vilnonių kojinių.

Pora vyriškų apatinių.

6 jard. poplino medž. 2 vyr. marškiniams.

5 svarai kiaušienos, sudarytos grynuose

kiaušienos taukuose.

Svaras ryžių.

2 svarai cukraus.

MOTERIŠKAS SIUNTINĖLIS — £24.16.6.

3 jard. vil. medž. moteriškai eilutei.

Moteriškos eilutės priedai.

4½ jard. batiso medvil. medž. suknelei.

1½ jard. medž. trumpikei (bluizei).

2 poros mot. apat. su pagražinimais.

Moteriška skarelė.

5 svarai kiaušienos, sudarytos grynuose

kiaušienos taukuose.

2 svarai ryžių.

2 svarai cukraus.

Svaras šokolado.

MAISTO SIUNTINĖLIAI:

£ 5. 7.619 svarų ryžių

£ 8.18.619 sv. kiaušienos, sud. k. tauk. £11.12.0